Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союзан Коммунистически партин Нохч-ГІалгІайн обкоман Нохч-ГІалгІайн АССР Лакхехьарча Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 15 (4340). ШОАТТА, 4 февраль, 1967 шу. Мах 2 кап.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР КУЛЬТУРА БОЛХЛОЙ ЦХЬОАЛАГІЧА СЪЕЗДЕ ДАКЪА ЛАЬЦАРИЙ

КХАЙКАРАЛ

Даза межкъостий! Билгалъяьккхича хьолехь — Сийлахь-боккхачу Октябра 50 шу дизара кечъяхна вай Советски Даьхе хийцачу йолча деношка вІашагІкхийттей Нохч-ГІалгІай АССР культура болхлой цхьоалагІа съезд!

Берригача советски халкъаца цхьана чІоаггІа раьза хиннв тІеийцар культура, искусства, литература болхлоша «Сийлахь-Боккхача Октябрьски социалистически революц 50 шу дизара кийча храх» бола КПСС ЦК сецам. Из сийлахь-доккха ди хьатІакхочаш советски халкъо итогаш ю къовсам локттабеш котаденаш йоахаш ях бІаь шера ше хьабенача наькъа. Из ба помещикъа-капиталистически строягара хьабелаьа колонгара дана социалистически хувцамаш дерга, эксплуатаци фий ца ховча обществага кхаччанца; къахьегамхой политически бакъо ца хиларгара — социалистически демократега; халкъашта тІеяьттача къамаш Іазапагара — цар паргІатенгахи кийохангахи, деттагІара а вошалга а кхаччанца; техника-экономически гІуллакхашта тІехьа-диса хиларгара — кІанзарча индустрега механизированни коллективни юрта боахамга кхаччанца; йоазувешар ца харгара — халкъа образовани, Іилма, культура бІарга ца яйнача тайпара чІоаггІа лакхъяларга кхаччанца бола никъ.

Культурей искусствей айпр духье лоаттабеча къовсамаш хьалхарча юкъага летта вай денхаршйла да культура рузинъашта дуникъ къахьегамхой тІакхобарех дела сийлахь-воккхача Ленина весет чакхдаха, коммунистически сахкатамца, советски патриотизмаи пролетарски интернационализмаи уйлавенца уж кьамхоба.

Вай республике дукха ба бакъонца бола культурно-просветительни болха гоаздичаш. Вай денихар ду партен правительствен решенаш дІайоазийтаре, культурни искусствен айпре, гаргда а юрта а бахеча къахьегамхошта дош дела культурни гІуллакхаш таздара наха юкъа беш бола балх массе автІерахьара тоабара дакъа ваьй къахьегамца хьокхам телаш белча вай иавкъветах.

КПСС XXIII-ча съезда белгалдаьккхад мехкарча къахьегамхой идейни боарам лакхбайза борг ца хилар. Бахача наха юкъе беча массово-политически культурно-просветительни балха тІа партийни организацей бокъонца йола наг гІертара база а хинна дІаетта эза культура учреждений. Карттамар самах летт вьача, из летт, берриге вай гІуллакхаш коммунистически обществе хьалъяра практически айхарІа дувзарах, хьалхалетта, вахара техка цу балха образецаш вІашагІтохех дІайоазонаш Іоцадаларах. Леархіамо да культурно-просветительни бекх декалара, тІатІара майан делеш хинийтар, чулоацам дика белаш, уйла тІейохийташ, самъардамо из чакхбахар, советски нака дІанехаш дала культурни кІамаш, знаиешта тІакхерца бола цар бозам дани лакхвуш хилар икета а даш.

Цхьабакъда, вай ихотаду, культурни искусстван учреждиней, вай творчески организацей боккаца кхоачамбоацараш хІана а дукха хилар.

Тха, съезда дакъа лоацараш, республика культура болхлошта хьалхашке летта декхараш дийца а дийца, долаш дола кхоачамбоацараш хьегуча а дакъа, клубий, библиотекий, киноустановкий, паркий, театрий, культура кхача учреждений берригача болхлошка кхайк бахача наха, къаьтта а юрта районашка бахачарна юкъе беш бола культурно-просветительни, кхетама балх хьаделлаш тоабара, Нохч-ГІалгІай АССР къахьегамхошта коммунистически кхетам балара, пхе шера план толаме кхоачашъеча уж саргагІбахара гІуллакха партийни, советски организацешта кхы а дикагІа иавкъвестал дара уж тІа а хьехаш.

Культура берриге болхлой тІехьех ваха СССР халкъий деттагІала идеашта шерра пропаганда яра, цу гІуллакхе масса тайпа средстваш пайда а эцаш: лекцеш, тематически сайренаш, панцара кхайсалуш, сгладапонцара газеташ, кино, политически художественни литература, гайтара агитаци; ваха тІехьех уж халкъа сийлахьча революцианни, тІема, къахьегама традицешца къахьегамхой хьалкхабара.

Тха кхайк берригача культура болхлошка, художественни самодеятельноста дакъа лоацарашка, комсомольски активага, хьехархошка, ларашка, юрта боахама специалисташка республике бахача наькъе культурни боарам лакхбара беча балха юкъе хьинаро дакъа лацара уж тІа а хьехаш.

ХІара культура цІеріа пхенея кІошкагІа йоацача, хІара юртарча клуба йиъкъ кІошкагІа йоацача художественни самодеятельноста кружокаша балх берrбола гІулакх вІаштІехьдеанихарга вай. ВІашагІйохкаргьа вай самодеятельни искусства коллективаш, илли хьаларгн ансамблаш, драматически кружокаш, наьнегта дегІанхуаларгьа вай дуниканахе дакъа лоацаш йола [illegible] творчества.

Культура болхлой тІехьех ваха кхалиехан кагирхештан юкъа беча культурно-просветительни балха къаьстта уйла тІаехийтара, естественно-Іилмани дьайа духьаларем пропаганда чІоагІьяре, бахача наькъа цхьаьанча даьньаца юхедиса хІана а леладеш долча дІанхана заман реакционни гІулакхаш мацар боацаш къовсам лоаттабара. Вай денхар да кагирхой къахьегама энтузиазм йолаш хьалкхоба, профессии харжара, цар политически общеобразовательни боарам лакхбара царна новкъостал а даш. Уйла дукхагІа яиза иргьад физкультурно-спортивни бекк дегІабоалабара.

Ваха тІехьех политически, юрдбахама, естественно-Іилмани литература еш йола пропаганда шорагІа догІанхулара, кердача литература книжни фондаш хьалйизара, цу гІуллакхага бюджетни средстваш яхийта ца Іаш, предприятей, колхазий, совхазий, потребкооперации средстваш а дІайохийташ.

Книжкий базараш-«месячникаш» а еш, республике къахьегамхошта массе вотІерахьара гІулакх дергда вай кхиннаца.

Колхозашца, совхозашца, предприятешца, учреждинешца цхьана, партийни организацей кулгалаца, дикка тоаберrда вай башха-дикача юбилейна — Сийлахь-Боккхача Октябра 50 шу дизара хетабеш культура учреждиней болх. Дикача хьала тІа даьхергда вай юртарча культура кхувраши, цар материальни база чІоагІъергьа вай.

Кинофикацеи кинопрокати болхлой тІехьех ваха советски кинематографи халкъа демократа мехкийн дикагІа йола производствеш экранашка шерра хье а хьувахаш кинотеатрий репертуара йовхо чІоагІагІа яра фильмаш дикагІа хьуйлара: Іилмана кхарегІдаьннарашца промышленноста а юрта боахамо а болхлой хьалхалетта опыти йоазийтача кинофильмаех пайда база эцара.

Тха, съезда дакъа лоацараш. чІоаггІа дег тийша да культура болхлоша, дуниха эзараш долча республика интеллигенцица эзаро тхоай кхайкарал чІоаггІа хьаллоацаргхиларах. Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхошта дешдела культурни гІуллакхаш тоадара, парте XXIII-ча съезда КПСС ЦК Пленумийн решенешта эш йола пропаганда тоадара дела хІама дергхиларах, Советий Махка нетора чухь сийлахьа долча денешта — Сийлахь-Боккхача Октябрьски социалистически революц 50 шу дизарам Коммунистически партии Советски паччахьалкхе хьаьль Владимир Ильич Ленин вьача дийнахьа денз 100 шу дизарам — баха бавгІача тайпара иакъвагІергкиерах.

ЯЛАТ ХЬУВКЪАДЕРГДА

Пятилетка хьалхарча шера Грозненски шурий совхозе 7967 гектара тІа дІайийнача гуракьа ювча культурай хІара гектара тІара 21 центнер кІа, 24,5 центнер мукх чуйицар. Паччахьалкхента 7320 тонн ялат дехкар совхозо.

Укх шера 16238 гектар оахам деш лаьтта ха совхозе. Цу лаьттах 8866 гектара тІа гуракьа дув ялаташ дІадийнад: 4799 гектар кІа, 2 эзар гектар мукх, иштта кхыйола культураш.

Укх юбилейни шера ерргга агромероприятеш шийй хаинахвей дивеа чакхъяхарца, органически минеральни удобренеш дукхагІа кийчъяра чотах, уж кхалика дІаоьзара балхаш дика чакхдахарах ка болча ялатй хІара гектара хьувкъам дІадахача шерачул пайІ, цаІ-ех центнер лахагІа хилийта лерхІ совхоза кхаш леладераша. Из бадьан долаш ка бола культураш кхевдга дІадодар 27,6 эзар сом кходе йиш хургьа.

Уж декхараш кхоачашдара къовсам боаржабаьб совхоза кхаш лелалераша дІадахача шера кхебаь хьувкъам чуйица боаллаше а. Гуракьа ювча культураш хІав 2650 гектар лаьтта хийддир полупара хьисапе, дикагІа йола предшественникаш дІайийна хинна лаьтта къоастадаь цхьоалагІчен шолагІчен классал лоагІа доанаш сортовой фу дІаделлар.

УрагІен цхорагІен дуваш дІайийра ялат 4 эзар гектара тІа, хІаьта 2150 гектара тІа гуракьа юв культураш дІаювше а хІара гектара тІа 50 килограмм а тоссаш гранулированни суперфосфат тоссар.

Укх шера 416 гектара тІа атара хьалха дІадийнах совхозе «Красноармейская-6» ахача фух дола йокъал деттача районашка дика хьахула кІа.

1967 шера 8 эзар центнер ду фух дола кІа чудахьаргда совхозо. Боахаме дІадийначул тІехьагІа республика кхыта боахамашта дала а тарлургда.

Гуракьа юв культураш дІайийна хьиначул тІехьагІа а сапан ялат дукхагІа киалара лоаттабу къовсам. Цхьайолча участкаш тІа кольчати катокашца прикатка яьй, гуракьа дІадийна ялат тІаьалара из дІахо дегІадара тІакхошаи лоаттабу. ХІаьта ялат кІезигагІа тІадаьннача участкашка суперфосфат тоссаш подкормка ю хІара гектара тІа 18—22 килограм а кхоачийташ.

Кхашка минеральни удобренеш товсаш дікаде дика новкъоста ду. Нов. В. Шнейдера кулгалдеча екипажа дІалахача шера декабрь бетта кхоалагІча декаде 870 гектара тІа дІайийкача гуракьа ювча культурашта подкормка йир. Уж балхаш хІанза а тІехь деш да. Минеральни удобренешца хІанале подкормка яьй 1700 гектара тІа.

Тха совхозе доалахьа 500 тонн аммиачни селитра я хІана. ХІоттамаш хьалаш кІезиг-дукха тоалушше а гуракьа ювча культурашта аммиачни селитраца подкормка а доалургда тха.

Боккха терхам тІабохийт саха кхаш хьалдара деча балхашта механизаци яра. Иштта, самолеташта, удобренеш тІайоттаргйоаш етогометатель эргаькхха тоайр механизаторашта. Кр кхоллагІа шу за цу тІа нов. Сулейманов хадланва болх беш вола. Из агрегат балха юкъе йоалаяро йиш хилийтай хьалха минеральни удобренеш тІайоттача болх беш хинна вийтта грузчик цу балхах мукъалахкха.

Гуракьа юв культураш дика хьахинна, хІаьта вегетационни масса а дукха ІайиннІ кхашка. Из бахьан долаш бІаьстан юхьерча кхашкарча балхашта юкъе дукхагІа терхам тІабахийта безаргба чакхаш дахара. Из агромероприяти боагІача тайпара терхам тІабахийта кхоачашъеро йиш хулийтаргья гуракьа ювча культурай хьувкъам лакхбе.

ХІана механизаторашта хьалхашка дуттар хален бехкткахамеи декхар да. ЙоаггІача тайпара кийчо е эза хьатІайоагІача бІаьстанна.

П. АГАПОВ.

Грозненски шурий совхоза кертара агроном.

КАРАГІДАЬННАЧО ДОГ ГІОЗДОАХ

Соахка цхьоалагІча апреле дена планированен экономически стимулированен кердача хьалашка боли беш я «Старогрознефть» мехкдаьтта-промыслови управлене йоккха коллектив. КъаьнегІчарох йола мехкдаьтта района къахьегамхоша тоаеца кхоачашйир пятилетка хьалхарча шера заданн.

Планированен экономически стимулированен керда системен социалистически промышленни предприятех йола керда положении балха юкъейихьачул тІехьагІа лакхбелар кулгалхойн партийна болхлойн бенна на Іеш берригача къахьегамхой а болх лакхача боарам тІа дІабахьарах бола бехктохкам. ХІара бригаде, цехе, участке тоаделар производственни фондех дика пайда эцара гІулакх, чІоагІбелар къахьегам кІезигагІа дІа а бохийташ дукхагІа мехкдаьттен гази даьккхара тІехьа лоаттабу къовсам, хІара денна итогаш а еш боахама расчет лелайир ерригача балха участкашка.

Производствена болхлой материальни безам тІаозар толамаш дахара йола йохкха торо йолга гучаьяльар. Планага диллача 8 процент лакхдала лезар болхлой алапи, хІаьта из лакхделар 10,4 процент. Къаьстта болхлой терхам тІаузаш дар управлене шера толамашка хьежжа алапена тІатохаш дола ахча.

Кердача системах болх бе доладаладехьа оаха лерхІаш дар шера долча алапе фонда 3,33 процент хулаш дола 70 эзар сом ахча шера итогаш ечаьхана болхлошта дІадекъа. ХІаьта мехкдаьттахошта хьинар айдаь къахьегарах шера эзапи ханал хьалха кхоачашйир. Товарни продукцена реализаци ярах 635 эзар сом пайда бир планах сонгІа, производства рентабельность лакхъяьй 24,7 процент — планах 23,9 процент хила езача. Цудухьа хьалха дала лерхІаш хиннача 70 эзар сома тІехкийтар кхы а 30 эзар сом. Иштта, шера итогех болхлошта, инженерашта, техникашта, гІулакхерча наха вознагражденена бІаь эзар сом телар.

Иштта дІалийсдир из ахча болхлошта?

Шера итогех луш йола премеш хьежайир даьккхача алапетен цахаддаш «Старогрознефть» управлене болх баьча хангах хьежжа. Промыслашкех цехашкеи вІашагІъеккай болхлой боконша йола балха стаж тохкаш йола комиссеш. Мехкдаьтта управлене вІашагІъеллай централни комисси. Цу комисса юкъебоагІа: цеха начальник е промысла заведующи, вокхагІа вола бухгалтер, нормирование инженери профсоюзни организацера цхьа саги. Управлене тІоатІъяьча положене махкара шера итогаш бахьан луш йола вознаграждени шерал кІезигагІа болх баьча къахьегамхочоа дац. шерал совгІа болх баьраштa цахаддаш цар болх баьча балха стажага хьежжа лу ахча. Иштта цхьа шуи цхьа бутти ба Астемиров Хьасана «Старогрознефть» управлене болх бу. Ийс бетта цо айца алапи 743 сом да, хІаьта шера итогех енна вознаграждени я 34 соми 71 кепиги. Цахаддаш болх баь стаж кхаь шерал лакхагІа йолча болхлошта тІатох шера итогех луш йола вознаграждени. Лаьттан кІала ремонт еш йолча операторa Мельник Юрий Петровича управлене болх бу кхо шуи кхо бутти ба. Ийс бетта цо айцад 1491 сом, цу тІаггІолла енна вознаграждени а я лакха — 87 соми 09 кепиг. Ю. П. Мельник санна йиълагІа разряд а болаш лаьттан кІал скважинашта ремонт ю оператор ва Романцов Геннадий Михайлович. Цо санна 1491 сом за луи ийс бетта алапи, бакъда управлене хадланва цо болх бу кхойтта шуи шо бутти баьнаб. Цудухьа балха разрядах а айпа алапи а цхьатара дале а Романцовна шера итогех енна вознаграждения дукха лакхагІа я — 121 соми 90 кепиги. Кхетаде хала дац болхлой дІа-юха ухаш хувпабаларах производстве нийслуш хинна тукха кхоачамбоацараш дІадахара из мел лоархІаме за. ХІара болхлочун бохам ба вознаграждени эца, хІаьта цо цхьан метте болх дукхагІа ме бу вознаграждени лакхагІа ма хулий.

Цхьаькха а лоархІаме пайда бола вознаграждени ялара положенех. Цо Іоткъам бу балха хьа ца ухаш, тІехьбуваш, дисциплина, кхерамален техника телхаерашта. Оттальча положенех цу тайпара хІама гучадаьннача сага вознаграждени агІац. Иштта укх шера вознаграждени ца луш бисар электромонтер Н. Богданов, оператор А. Лудошкин, мастер Н. Сергеев, кхыбараш.

Шера лаьхача толамех вознаграждени ялара положени лоархІаме исторически документ да. Чура резерваш гучадахара йоккхий торонаш хьелла цо, производственни къахьегамен дисциплина чІоагІъяра тІаврзаьь а пуи керттера положенеш. Управлене къахьегамхой болх хийначунна гучадаргда шоай декхараш кхоачашлара наха кІеакаштагІа терко яга, оборудованех а механизмах а бехкагІа пайда эца гІертилга, геолого-технически мероприятеш балха юкъекхухьаш дукхагІа къахьегилга. Цудухьа пятилетка хьалхарча шера 52,3 процент лакхъеннай къахьегама опсарле, кхо бІаь эзар сомах совгІа ахча кхоадаь продукцега вІадодио доходарах. Цу тайпара лакха хьоякхаш хьалха лаьхад управлене коллектив.

Вай республике Октябра юбилейна сийленца вакъабахара кхь дІайоладьраш ба «Старогрознефта» мехкдаьттахой. Кердача экономически реформа кхы а доккхагІа толамаш доахийтаргда коллективага. Укх шера 2,2-зза лакхлургья мехкдаьтта даккхара объем, хьаелларгъа керда мехкдаьтта доалла моттигаш.

А. ГРИНИН

«Старогрознефть» НПУ къахьегамен алапен отдела начальник.

ДОАГІАШ ДЕННА СОВГІАТ

Дукха ба вай республике шоай балха тІа доккхий толамаш лаьхадоархаш. Цхьабакъда цар массане къахьегама шиъ хІаране ши-шийй ба. Шийй тайпара белгало йолаш ба Урус-Мартана районе Мичурина цІерахча совхоза III-ча отделенерча ферме доярка Алуева Аламата никъ а. Къоначча доярках яц Аламат. 40 шу совгІа ха яьнна дІалсаг я из. Дай-маьхка тІом чакхбаьннача шера хьахьега йолаелар Аламат. Цул вІачагІа дукха бераш хар АлуевгІар доале. Да ламоташ улла дукха ха яр. Канал йоагІ колхоза ферме балха болх. Цигтара дІабоалбелар Аламата къахьегама никъ. Шимаре дуваш ше шо кхийнача денах а лайтача халонех а.

...Шакха бола беттана яр Аламат ферме балха йоаш. Цудухьа юхьанца божа белаьлар цунга. Шура делаш йола фаягаш юаьлга, уж дІахха кхухьалга, хьайбашта ешаш дола Іунал деагъ — из бар цо баь чоалхане боаца болх. Бакъда, цо ше деш дола гІулакх, миччa беса из дале а, боккхача лоархІамца кхоачашдора. Довзием вІамнгеп да ьенв доаташ, моллагІа шийна тІадилла гІулакх цІена кхоачашде гІертар из.

Аламата дика довзар ше гІулакх деш дола хьайбаш, масса а Іатта оалалаш йовзар, цулухьа цул таро хулар уж хьайбаш кхибара а Іалашдара а гІулакхаш дика кхоачашде. Доярка болх Аламат боаза гІерташ а безаш а йолга дІахайра кхача зоркашта. хІаьта из хьинар долаш а шийна тІадилла декхар дика кхоачашдеш а хиларца массанена ваелар.

Пхьа цхьан бІаьсти колхоза ферме деттами дола доахан дукха хилар бахьан долаш доаркаш ца тоъаш моттиг нийсъелар. Ферма кулгалхошта вгтара хьалха дагаера Алуева. Доаркашца дагабуьла болабелар уж. Доаркашцено а йоацаш могалир Аламат доаркай балха хьожалга. Доярка болх безаш я из. — йоалар цар, — дукха ха я цо из болх Іомабу. Доаркаш раьза хиларца Аламат доярка балха хьожалга мотадир.

Юххьанца чІоагІа хала дар Аламата. Цун кулгаш доахан летта халалза дар, хІаьта цхьалса доахан цо саьал йолаш, ца деттийташ, деташ нийсдора. Хийла Аламата бІаргех хи тІадомаш легийтар цар. Бакъда, йоІ къарлацар. ДукхагІа йола ха ше деттача доахакна дІахьорa цо. ХІара Іатта саман ейзар. Хьайбашта а езадар шоашта Іункал деш йола доярка. Массех шу далале совхозе а районе а дика доярка я яхаш юица йоалелар Аламат. Цун цІи совхоза сийлен Доска тІара Іойоалаш яцар. Дукхазза дакъа лаьцар цо района а областе а хиннача доаркий совещанешка. Каст-каста цоалла кулгалхошта баркал оалаш а ахчан совгІаташца а белгалбаха болабелар Аламата болх...

ДІаухар шераш, ди тІехьа совйоалар опыт, лакхйора хьайбай продуктивность. Районе шийца яхь лаьца божа беттара гарзал лакхагІа хиннача доаркашта тІехьакхийна цо Іеш, царел дикка хьалхаяла йоалелар Алуева.

1958 шера йоккха балха опыт а Іоаль, итташ сийлен грамоташ а йолаш Казахстанера цІера Аламат ше хьача Урус-Мартане. БІарг мацхоача даьаш да Мичурина цІерахча совхоза лаьтташ. Шерра-шера чІоагІа хьайкъа ялат, баьца даараш, сом чубаьх укхаза юртбоахама къахьегамхошта. Укхаза дика хул кІа, кох, мукх, Іажаш, хомсаш иштта кхыйола юртбоахама культураш. ДикагІа долча хьайбаех йиза я совхоза фермаш а. Цу совхоза III-гІча отделена ферма кулгалхошта гІалбаха балха дІайийцар Алуева Аламат.

Республике дикагІа болча доаркий цІерашта юкъе хьалхарча мутІарех латт хІана Аламата цІи. Шерагара шерага лакхлу цун балха толамаш. ДІалахача шера ше беттача 20 Іаттах хІаранегара шера план 1400 килограмм йолаш 2624 килограмм шура яьккхай цо. Дика чах баьб Даьхеко цун сийлен къахьегама гІулакхий. Хьайбай продукци йоаккхачь балха лакха толамаш дахарах Къахьегама Шеча байракха орден еннай Алуевайна. ХІаьта иштта дунна хеталаь плакат араяккха лаьрхІад районе.

— Аламат башха дика болхло я, из дукха оаа массанена а, — яхаш дуц отделене управляющи, — ше цІаена массехк ди далалехьа тха ферме балха ера из. Ше балха енача хьалхарча деношка дена шийтара хьокхам сойташ, балха толамаш доахаш хьайоагІа из.

Шийна карагІдаьначох кхоачам бац Алуевас, укх шера цо дош деннад хІара Іаттагара 2500 килограмм шура дакха. Цхьабакъда, шийй социалистически декхараш кхоачашдарал совгІа хІара беттача Іаттагара 2800 килограмм шура аккха дага я из. Ше денна дош цо сийленца кхоачашдергхилар хоьу хІанзза а. 26 январа хьа кхоачаш ше лелабеча 18 Іаттагара 1850 килограмм шура лъеккхай цо.

Иштта толамаш ваха цунна карагІдоал цкъа-дале баха опыт хиларах, шоалагІа-дале доярка [illegible] еарах. Советски наха дукхагІа шурен хулуи до ьына дола хьайбаш дехалархошта парте хьалхашка отталь декхар кхоачашдара берриге шоай [illegible] тІабахийта къахьег Аламата.

Ах бийса яьнача хана мерзача набарах яьке, шорттига, бераш сона ца доахаш хьал а гІетта, хІанаш тІа а йийхе ферме доала лета а парна керда доакъар дийла а арайоал Аламат. Шийй балха керттерар лоархІ цо доахакна хан-ханкахьа хІама диллар уж цІена лелабир, хан-ханкахьа кхы шта гІулакх дер, тІадам юхе ца бутташ цІенъяь еррига шура хІара Іаттагара Іоаккхар. Иштта лоархІаме лерхІ цо ферме дена распорядок делаяр. Уж дерриге гІулакхаш лертІа доаттачу Аламата доахкина.

Доахаш Іангара дахар шийй оттара бехктохкамегІа ха йолга дика кхетаду цо. Цудухьа къаьстта дика гІулакх ду цо хьайбашта хІана. Доахан кхоабача хана къаьстта лоархІаме да йеах цо каст-каста доакъао лехкар. ТІаккха хІама юхе ца дуташ дерриге доакъар дуъ хьайбашта, доакъара кхомбе вІаштІехьдоаи, акхаи хана лийхахьара распорядок хувца ева. Белгалъяьча хана доахакга хІама лакийта, салаІийта деза. ЧІоагІа леархІама да. — йоах Аламата, — хІара Іатта деш дола гІулакх хаппахьа дар.

Къаьстта хьож из дукхьашка дахкача доахакга. Цар шаммараш хьа йолалу из уж лахкалехьа шиъ-ши бутт хьалха. Массаж яро дикагІа доладалийт шамар чура цІий, шурий пхьаьнаш дегІаддоаладара хьалаш хьахулийт. Вахка иттех ди дисача ца хьувш бита беза цуна.

ХьалхагІа шурийна дикагІа дола доахан дотт Алуевас. ДргІагІа доахан хетнага пайдане метод я. Доахан шоаш Іам пунга.

Цхьабола доаркаш етт чоалаца оамал тІа боалабе гІерташ хуш. Из геттара во, могаду Аламата. Хова хьастарца оамал тІа доахалу цо доахан.

Иштта лоархІаме да доаркаш кІезигагІа хувцалуш хилар. Цу гІулакхо торо хулийт шура дукхагІа яккха. Цамогаш йолаше а метта тІара гІатто доахан детта йоагІа Аламат. Кхыча доаркашка деттийтац цо ше леладеш дола доахан.

Дика дезаш да Алуева Аламат ше дика доярка хинна ца Іеш, хийгара говзал кхычарна каммарша дІалуш, керда доаркаш кхебеш хьайоагІаш хилар. Дукха совхозера мехкарий Іомабаьб цо доахан детта. Къахьегамо пайсача новкъа яьккхай Алуева.

М. АЛЬДИЕВ,
С. ШАДИЕВ.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ДЕЧА ХОРЖАМИЙ ЦЕНТРАЛЬНИ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ

1967 шера 2-ча феврале КПСС обкома политически дешара ЦІагІа Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта йолча Округий хоржамий комиссей председателийн секретарийн инструктивни совещани хилар.

Совещание къамаьл даьча, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта йолча Центральни хоржамий комиссе секретара Г. В. Склокина цига дакъа лоацарашта дийцар 1967 шера 31-ча январе Центральни хоржамий комиссе заседани хьежача дешай хьакъехьа, царна йоазийтар чІоагІьль хоржамий документий формаш, малерра дийцар Округий хоржамий комиссей балхах.

Боккхача лоархІамера политически организационни декхараш тІа доль Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совете дена хоржамашта йолча Округий хоржамий комиссешта, аьлар нов. Склокина, хІаьта дукхахча хьале уж шоай ханнахьен кийсей кхоачашдарах тийша хургда 1967 шера 12-ча марта, кІиранддийнахьа де лаьрхІа хоржамаш толаме чакхдалга.Округий хоржамий комиссеш декхарийла я шоай берригача балха тІа бокъонца «Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамех йолча Положенега» хьежжа хьалхьелве, хоржамех долча Конституцен Положенен тешалах енна харжархой бокъонаш бокъонца кхоачашйой пахалдаш хьежа а уж кхоачашъяра эгара дикагІа дола хьалаш Іалашде а.

Докладчика рекомендацеш елар Округий хоржамий комиссей болх практически миштта вІаштІехьбоаккхаргба, хоржамий документаш кийч миштта дергден дІа миштта яздергден, уж Центральни хоржамий комиссе дІачу миштта дургда хьехаш.

Округий хоржамий комиссей председателашта дІаделар эшаш дола хоржамий документаш.

Совещане балха юкъе дакъа лаьцар КПСС обкома организационно-партийни балха отдела заведующи нов. О. С. Беляева, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретара нов. Н. А. Сыщикова.

ВЛКСМ ЦК ПЛЕНУМ

1-ча феврале болх дІаболабир Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза Центральни Комитета II-ча Пленумо.

«КПСС ЦК декабрьски (1966 ш). Пленума итогех» доклад йир гулбенарашта безаме тІаийцача КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева.

Доклад ювцача дакъа лаьцар ВЛКСМ Московски горкома хьалхарча секретара В. Трушина, Узбекистана ЛКСМ ЦК хьалхарча секретара Р. Абдуллаева, «Уралмаш» яхача свердловски завода токара В. Моторина, Украина ЛКСМ ЦК хьалхарча секретара Ю. Ельченкос, зІамагІа волча сержанта, подразделене комсомольски организаце секретара Н. Воробьева, Социалистически Къахьегама Турпала, КПСС XXII-ча съезда цІерахча молдавски колхоза бригадира Е. Табанскас, ВЛКСМ Ленинградски обкома хьалхарча секретара Р. Николаева, МГУ малхбоалехьарча меттай Института студентвас Л. Скоробогатовс, Казахстана ЛКСМ ЦК хьалхарча секретара У. Джанибекова, ВЛКСМ ЦК хьалхарча секретара С. Павлова.

Дувца оттальча дешай хьалхарча пунктах лаьца, КПСС ЦК декабрьски (1966 ш.) Пленума решенеш массава раьза а йолаш къобалъеш йола резолюци тІаийцар пленуме дакъа лоацараша.

Пленума балха юкъе дакъа лоацаш ба КПСС ЦК секретарь И. В. Капитонов, КПСС ЦК член, КПСС МГК хьалхара секретарь Н. Г. Егорычев, КПСС ЦК член, КПСС ЦК отдела заведующи В. И. Степаков.

* * *

МОСКВА, 2 февраль (ТАСС корр). Шийй мутІарашта юкъе тахан ткъаь кхоъ миллион бер долаш йолча пионере еча боаккхона хетадь дир ВЛКСМ ЦК Пленума балха шолагІа ди. «В. И. Ленина цІерахча Ерригсоюзни пионерски организацена кулгалдара дакъе беш бола ВЛКСМ болх дІахо тоабарах» доклад еш къамаьл дир ВЛКСМ ЦК хьалхарча секретара С. П. Павлова.

Докладах лаьца прениш йолаш пленуме къамаьлаш дир Белоруссе ЛКСМ ЦК хьалхарча секретара Г. Жабицке, Украина ЛКСМ ЦК секретара В. Шевченкос, ВЛКСМ Иркутски обкома хьалхарча секретара Г. Куцева, воккхагІа волча сержанта, отрядни вожатс Ю. Климова, СССР просвещене министра М. А. Прокофьева, композитора Д. Б. Кабалевске, кхычар.

* * *

Пленума сайрийнарча заседане докладах лаьца прениш йолаш къамаьлаш дир СССР уналцІено лоралра министра Б. В. Петровске, летчика-космонавта Советски Союза Турпала А. А. Леонова, кхычар.

Сайрийнара заседани чакхйоалаш чІоагІа дездаь болх беча, юртарча, Іилмаи, творчески, эккара кагирхой викалашта дІаделар комсомола дезагІа дола совгІат — ВЛКСМ Сийдахьа знак къахьегаме, Іилме, искусстве доккхий толамаш дахарах, вай Даьхен сийлахьа доазонаш лорадеча къонахчали турпалали гойтарах, кагирхошта коммунистически кхетам луш хьинаре болх барах.

3-ча феврале шийй болх дІахо а бу пленумо.

Дика яхь а Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода шин установка коллективашта юкъе лаьцар. Коммунистически къахьегама № 8 йолча установка технологаш яхье баьпнаб № 9 йолча установка коллективаца Октябра юбилейна сийленца вакъабахара.

Дошхал де йиш йолаш ба уж: хоагор араяецара бетта задани кхоачашъяьй ткъаь цхьалагІча январе, 105 процент кхоачашъяьй бедал чакхъяккхара план а.

СУРТА ТІА: № 8 йолча установка оператор Ноздренко Иван Захаровичи оператора гІонча Шевченко Надежда Михайловнаи арахецача продукце дикалга хьожаш ба.

М. Пимова сурт.

КЪОНАБАРИЙ ОАГIУВ

ТХА ХЬИНАР ХЬОНА, ДАЬХЕ!

Кагирхошта—коммунистически кхетам

Вай кагирхоех, берригача советски нахах санна, йоьллам а патриотизм, идейни дог тийша хилар, эздий гlуллакхаш, лаккхара политически активность.

Комсомола XV съездо комсомольски организацешкара дlадийхад тlема - патриотически уйланца кагирхой кхиэхебара болх дlахо тоабар, советски халкъа турпалерча традицешта масса а оагlорахьара пропаганда яр, кагирхой СССР Тlема Низашцара безам совбаккхар, Даьхе лорас кийча хилара уйланца уж кхебар.

Кагирхой тlема - патриотически уйланца хьалкхебара беррига балха дарде уьл тlаккхуаш йоагlача тlехьенна цу хьакъехьара ленински идеяш, КПСС Программа положенеш, КПСС XXIII-ча съезда решенеш гlоаргга дlайовзийтилга.

Фашистски Германех хотдаьнна 20 шу дизара сийла Советски Тlема Низашка тlема сийлен эстафета дlахьош дукхача къонача патриотех тlемен политически кийчон отличникаш хилар, Iомайир шолха специальностащ.

Белгалбоалаш денал гойтарах вай республикера дукха а комсомольцаш ВЛКСМ ЦК сийлен Книга тlа бихьаб. Царна юкъ шийн тlехка тlум украински кхалсаг лечара кlалхара лакха дlаенна Дидигов Махьмад. Цо из дир ше валар е ах астагlа волаш висар кхерам баллаше а. Тха районни комсомольски организаце хьалкхевачьа Махьмада харагlдьнна из турпала гlулакх хьехкам а хинна дlаэттад района беррига кагирхошта.

КПСС XXIII-ча съезда хетаьь района кагирхошта вlашагlъелла сийре йолаш Дидигов Махьмаха белгалдаьккхар из гlулакх шийна карагlдалийтар ленински комсомол, шийна цо бенна кхетам хилар.

1966 шера районе болх бош яр тlема - патриотически знаменита пропаганда еш йоьла комисси. Цу комиссена юкъе бар граждански Сийлахь -боккхача Даьхени тlемашка дакъа лоацаш хиннараш, Советски эскара хlанзара тlемахой.

Сийлахь - боккха Октябрьски социалистически революци хинна 50 шу дизарен В. И. Ленин ваь 100 шу дизарен денош гарга гlертарна хувзаденна холуш айденнад вай халкъа революционни, тlема, къахьегама традицешта пропаганда енга. Общественни хьисапе вlашагlъеккаш я музейш, выставкаш, цlи хезача нахьа галереш, чакхйоах сайренаш, походаш ю.

Сакъердаме чакхдаьлар 20—30 шерашка хиннача комсомольцашца кагирхой вlашагlкхетар. Из хетаьь дар Советски Iаьдала 50 шу дизаран В. И. Ленин ваь 100 шу дизарах. Цу сарахьа цига къамаьлаш дир дукхача къаьнача коммунисташа, тlемен къахьегамен ветеранаша.

Хlана комсомола райкомо культура отделаца цхьана кийчъеш я «Дlадаве со комсомоле» ахача тамах сайре. Цига оаха хьех районе мел вола призывники.

Кагирхой тlема - патриотически уйланца хьалкхебара башха дика, сакъердаме мероприятеш ю дукхача комсомольски организацешка. Масала «электроинструмент» яхача заводе, Навсарен юкъерча школе, Экажкъонгий-Юртарча школе, Яндерча юкъерча школе, юртбоахама техникуме. Цу организацешка районерча цlи хезача нахаца кагирхой вlашагlбетталуш сайренаш ю, «огонекаш» вlашагlъех.

Районерча еррига школашка хlана яц аьнна вlашагlъехка я тlема сийлен уголокаш цlенош. Хоза кийчдь да Экажкъонгий юкъерча школера цlан комсомольцех - турпалех дувца «Электроинструмент» яхача заводера уголок.

Тха районе ю призывникий сборш. Цига докладаш, беседаш еш, къамаьлаш ду партийни, советски, комсомольски болхлоша. Цу собранешка призывникашта совгlаташ тел. Эскаре баха ха йола а кастта из ха гарга кхоачаргйола а кагирхой вlашагl а бетташ тайп-тайпара спортивни мероприятеш ю районе. Дlадахача шера призывникашта юкъе йир спартакиада. Цига лоаваеш яр ВЛКСМ райкома кубок. Вlарчча шера дукха я собранеши митингаши яьй Советски Эскаре болха кагирхой накъабоахаш. Эскаре болхараштa предприятей, стройкай, совхозий коллективашкара совгlаташ тийлар, хьехамаш дора даьхен тlема низашка гlулакх де болхараштa.

Тха района еррагача юкъерча школашка вlашагlа а ехна болх беш я «ГЗР» значкисташ кийчбеш йола пункташ. Уж тайпа дешара пункташ болх беш я «Электроинструмент» яхача заводе, юртбоахама техникуме. Аллха дlадахача 1966 шера тха районе кийчвьав 150 гаргга «ГЗР» значкист.

ДОСААФ ерригача коллективашка кагийнахи мехкарийи тlема - технически знанеш Iомаяр совгlа нна болаш, калай, халонна дукъал отта мотташ бола спортсменаш хила гlерт.

Цхьак шера сийлахь - боккхача Октябра 50 шу дизара сийна спорта технически тайпай 120 стрелковии, автомобильнии, мотоциклетнии яхьаш яьй юкъханцарча организацешка, 3400 совгlа сага дакъа а лоацаш.

Хlана «ГЗР» комплексах районе дешаш ва 534 кагирхо.

ВЛКСМ XV съезда решенеш вахаре кхоачашъеш района комсомольски организацеша воскресникаш а деш хьалъяьй спортивни площадкаш, стадионаш.

Масала, «Октября 40 шу» яхача совхоза комсомольцашеи кагирхошей совхоза центральни усальбаца юкъе спортплощадка йиллай, райцентре спортплощадка йиллай «Электроинструмент» яхача завода, ГПТУ-14 кагирхоша а.

ВЛКСМ райкома цахадхаш тlахьожаш лоаттабу Эскаре болха кагирхой масса а оагlорахьара кийчбенна хилийтара. Районе вlашагlдехк тlема сийлен моттигашка тайп-тайпара походаш енга. Сурхотlарча, Экажкъонгий - Юртарча школай дешархоша походаш йир цу юртий исторически моттигашка гlолла.

ВЛКСМ райкомо лаьрххlа оттаьча маршрутах соакка аьхки тха школай лаккхерча классашка деша даlа берш хилар Нохч - Гlалгlайчен, Къилбаседа - Хlирий, Гурже исторически моттигашка.

Кагирхой Советски патриотизман социалистически Даьхе лорае даим кийча хиларен уйланца хьалкхебар дукъа шерра пайда эц лекцеех, беседех, докладех. Лекцеш ешаш дукхагlа йолча хана лектораша пайда эц пропаганда технически средствоех. Лекцеш ешаш лектораша дувц хьалхарча пятилеткашка кагийча нахех мехкарашех даькача къахьегама толамех, Сийлахь - боккха Даьхен тlом болча хана цар гойтача майралах, тlем баьнначул тlехьагlа царна карагlдаьннача турпалерча гlулакхех.

Комсомольски организацешта биццал Эскаре гlулакх де баха шоай новкъостий. Цор йоакхо ю цlен гаьна болаш салтий шоаш Эскаре бахалельа болх беш хиннача коллектива цхьа дакъа шоаш болга хоаш хилара. Тlемахоица бувзам лоаттабу, цар дезала йоакхо ю.

Комсомольцаши пионераши Эскаре бахарий дай-ноаной болча а ухаш царна боахам лелабе гlо ду. Цу дерригенна а дика влияни ю Эскаре гlулакх де бахараштa а, баха кийчлурашта а.

Комсомольски кхыча общественни организацей декхар да кагирхой тlема - патриотически уйланца хьалкхебара балха тайп - тайпарча еррагача метоэехи формаехи пайда эца.

ЛоархIаме да из болх дахалдаш дlабахьар, кагирхошца беча балха юкъе массаз а бокъонца йола романтикам пафоси хулга Iалашдар.

Кагирхоша кlоаргга кхетаде деза шоай Даьхе лорае даим кийча хиларал сийле йолаш хlама доацилга.

Ю. АРАПИЕВ,
ВЛКСМ Назрановски райкома хьалхара секретарь.

Дукха кагирхой баьхкар ховша Грозненски ремонтно-механически заводе. Дика тlаьйцар уж боккхагlа болча новкъосташа. Тайп-тайпара гlолалаш Iомае бохабелар уж царна.

Заводе дикагlа болча болхлошта юкъе ва Багашев Ахьмада Увайс. Из ва коммунистически къахьегама ударник. Цаl ах, шиъ норма кхоачашър цо хlара денна. Заводе шо болх бечa ворхl шера дукхача кагирхошта Iомаьй цо токара говзал. Хlана цунца Iомалуш ва Советски Эскарера цlавена хlанзагlа саг Скудин Валерий Александрович.

Сурта тlехь Багашев Увайси цо Iомаеш вола Скудин Валерийи.

И. Плиева сурт.

ЛОАРХIАМЕ ГIУЛАКХ

Ачхой-Мартановски районе дlадоладеннад комсомольски документаш хувцилга. Юкхьанцарча комсомольски организацешка чакхдаьннад учетни карточкашка хьажар. Из болх беш гучаданна цхьадола кlоачамбоацараш дlадаьхар.

«Лермонтовский» совхоза центральни усальбе, цхьоалагlча отделене, «Самашкинский» совхоза центральни усальба, 3-чеи 5-чеи отделеней шитта дукхагlа йолча школай юкхьанцара комсомольски организацеш бокъонца кийчъеннай комсомольски документаш хувцара. Цар хаьннахьа чакхдаьккхар документаш нийса дий хьежилга, документаш хувцара хетаь дlаянъайла комсомольски собранеш йир. Цу собранешка чlоагlа кротика йир дисциплина телхаеча, комсомольски вахаре хьинаре дакъа ца лоацача комсомольцашта. Къаьстта дика чакхъьалр собранеш Ачхой-Мартановски юкъерча школе, шитта кхычахьа. Собране хlара комсомольца характеристика елар, мах бир цох доаккхача политически а моральни а гlулакхий. Комсомольцашта дукъьала дlалийцар шоай новкъостех доаккха гlалаташ, гучахьа дийцар шоай болх цар мишта бу, общественни гlулакхаш кхоачаш мишта ду. Общественни бола ца бечарна тlадиллар из балга.

Кхоачамбоацарех лархlа дезаш да цхьабола комсомольцаш кхычахьа дlабалхаш хилча учетера дlа а ца боалаш, шоай адресаш а ца дуташ дlаухилга. Уж долаш дукха ха йоаь сэаш хул. Дукхача комсомольски организацешка беррига а хlана бац аьнна комсомольцащ суртащ дахийта баьнаб, хlьта комсомольски документаш хувцилга дика дlа а доладаьд.

Х. А. ИБРАГИМОВ,
ВЛКСМ Ачхой-Мартановски районкома деша багlоча кагирхой отдела заведующи.

ПОРЯДОК ЛОРАЕРАШ

Уциев Абомуслим дог цхьалха, эхьэзлел а долаш, гlулакхаца вола Iилмига саг ва. Милице гlулакхе вера из комсомольски путевкагlа. Цунах мугlарера милиционер хилар. Сагайчо гlоне бийса тlеньдаьхкалца чоалхие еле а гlетара члоагlа бехктокхаче йолча шийн вахта хулар из. Постовой ше волча участкера Iаьдала викал ва, гатем лорабелга теша а тийша лунга дlаленнача халкъа бlаьг а дере а ва. Из долла а хlама бlаргагуш, долла а хlама хоаш хила веза, хlьта цхьаза бехктокхам бола гlулакхаш ше чакхлахь а деза цо.

Хlьта Абомуслима мишта дора шийна тlадилла гlулакх? Дика дора. Цунна доле дика теший да Старопромысловски района халагlча йолча участкех ца! — Кхтаяма цlерах йола поселок теша а тийша лунга дlадилар а.

Керда хьожавьача участкови уполномоченне шийна болх дlаболабир кlал цхьаккха а хlама доацача моттиге. Пуштхьашиттел кабинет а янар, хlьта халкъа дружина ца хилар цо ма дий. Кердача участкови уполномоченне новкъостал дир гlулакха бехкагlа болча шийн новкъосташа. Цар новкъосталца лунча кабинета а халкъа дружина штаба а еша цlенош делар.

Ди а бийса а ца къоваш, поселке баха нах бовзаш вар участкови. Хlьта цхьа бутт баьнача гlолла юкхьанцара кхо новкъост хилар Абомуслима. Уж бар пенсионер Кобырев, ГАП-2 контролер Межнев, «Союзпечата» болхло йола Ковалева. Царна дика довзар поселкера хьаь, хlьта цар новкъосталла участкови уполномоченне цlеной комитеташца, квартальни уполномоченнешца, новкъостий сулашца айхха бувзам а оттабир.

Дегlа-меда товненна волча массехк хулигана ше наварва вайзар участкови, тlаккха цар кхета а дир цунца бегаш тарлургбоацилга. Хlьта Абомуслима цхьа шийн хьисапагlа, цхьаккхе гlалат а доацаш, къоастадора хlарвар кхетавара фу де деза.

Поселке порядок отташ латтар. Хlана шийсхуш бацар прописка а йоаш поселке баха кхычахьара тlаьхха нах. Поселке керда тlаьена хlара саг Абомуслима цу сарахье а ше наварра вовзаш хулар. Хlьта нагахьа санна дулач дахь моттигийсъелча бехкебараш дружинникий новкъостацца чехка гуча а бувзар. Шитта хулар цlенхашттара дуланаш дахь моттигаш хилча. Хlьта кагийча къунлгашпарча къонсама гlулакх вlашlехха ца доаккхалуш дукха хьувза айлар участкови уполномоченна.

...Ларека чура конфеташ, печенеш, сигареташ йихьяр. Геофизикий опелавтомашинах радиодеталеш яьхар... Цхьа кхалсага цlагlара шн пара туфлеш лочкъаьяр...

Цхьане юха а хабар дева. Херсонски улицагlа № 8 йолча квартирера хlанаш лочкъаьй, аьнна. Къоал даьча моттигага хьежаш Абомуслима бlаргаяйр къовстам болаш хохуш йола бера хета яр. «Хьайлахь ма хиннав!» — дагадехачо дух тlа аьккхар участкови. «Са дружинникаш-м цхьан лаьргlа хьуэаш ма хиннабий!..»

Хlьта шоай лоlамера Абомуслима гlоичишта, боккъалдар аьлча, кора а багlапар дуланхой. Уж еррагача поселке гlолла хьехаш лаьйна чекбаьннобар, цхьабакъьа, уж къоалаш хилара дегабуам бе йиш йола цхьаккхе а саг коравльвапар царна поселке бахарех. Кхалцао участкови уполномоченне ше беча балха а. Юхера а гучадаьлар уж деррига дулачаш лелалераш бераш хилар.

Абомуслима керда декхар хьалхашка оттар. Сиха берий актив вlашагlтоха йийзар. «Милице къонача доттагlий» отряд ца хилча лерттlа дlабоха йиш йоацаш бар болх.

Дружинана юкъе вар 17 шу даьнна Дараев Султан. Абомуслима кастиаста бlаргагора Султана дувцача цхьацца хlамаех гулленнадш берашта дукхахьа а воаь бувлаш хилар. Хlьта цудухьа участкове Султанига хьа а дир «Милице къонача доттагlий» отряд вlашагlйоллара дош. Цо цунах лочкъаданнар гучадаланза дола дулачаш лаьраш кхуош доагlа бераш хиларах ше дегабуам беш волга а. Султана кхетадир шийна тlадиллар лоархlамера гlулакх долга. Цо «Восток» яхача кинотеатра хьалхашка гуллуш хулача бераша хьежал техар, хlьта цул тlехьагlа дукха ха йоалехьа лорека чура хlаьнаш йихьараш малив а хейф цунна. Цхьа-ноаной пецlаьнна бар - шоай бераша цу тайпара гlулакх дарах...

Султана новкъосташа вlашагlъелдар «Милице къонача доттагlий» отряд. Отряда кердача членех волча цхьаннена кхаста коравир геофизикий автомашинах радиодеталеш яьхар а. Из хиннавар кхуэш воагlа кlаьнк Мишурии шийца кхы шийн «новкъостий» а болаш. Туфлеш лочкъаьяраш а коравир. Уж хиннабар Коваленко Николайи Чикельдин Владимири. Шоаш лочкъаьь туфлеш тlаьна кlал йоакхача турбашка дlаехка хиннаяр цар.

Кердакха йисаяр досаафски магнитофон. Из лехаш дукха ха лаьккхар бераша. Юхера а цхьа оперативни совещани йолаш гулбеннарех цхьанне аьлар 15 шу даьнача Ворьков Сашас кара ла портативни радиоприемник тепчах Хохлевца хийца хилар.

— Из фу тепча я? — цециаьлар участкови.

— Спортивни тепча яр из-м...

Талько Сашас Волгин Витеца сагьатах пистолет хийца хиннар, хlьта цо из магнитофона хувцилга лаьрхlа а хиннадаь. Из хиннар ДОСААФ-ра йина магнитофон...

Хала нах ба мalа бераш! Цхьабаькъа, нагахьа санна царна барт кхеташ хьо хуле цавел дикагlа бола гlончий корабоагlарсбац хьона! Цудухьа сейла атта гуча а даьхар поселке дахь деррига кицlй къоалаш.

Цхьабакъьа, из дац къонача доттагlаша участкови уполномоченна лоаттазу хертара новкъостал. Меллагlа бале а чхьагlара шуташ а яхьаш поселке баьхкача кагийча нахах бола хоам эгара хьалхагlа бошбараш кlаьнкаш ба... Фуннахк даьча квартире ваха фусамда хьарониня хьувзаш хилар а царгара хьалхагlа хев... Кlаьнкаша деча хоамех болх дружиннакаш, тlаккхо юха а кастта порядок отт поселке...

Шу даьннал милице лейтенанта Уциев Абомуслима сатеме йоаца участок шийга дlаийнача гlоне. Цу юкъагlа из поселок районе эстара сатемегlа йола моттиг хинна дlа а отта.

Укхаза деррагача шера чухьа мел даь зуланаш гучадаьхьах.

Дукха ха йоацаш цхьа шийн тайпара цlей дезлеш хар дружина штабе. Дружинникаши милице къона доттагlийи милице лейтенанта Уциевне денна совгlат даьккъала дуваш бар. Дика хетар царна общественни порядок лоралва министра шоай участкови совгlат даларца хоастаьаь.

М. ЛЬЯНОВ,
милице капитан.

Теламца кхоачашъьй январь батта задани соттаьь мебель еча фабрика коллективо. Итташ эзараш сома мехьа продукци араккийцай цар пландал совгlа. Из да бахача нахьа цlеношка дика, хоза гlондаш, истолаш дукхагlа хургдолга.

Дукха ба фабрике шоай декхараш тlехьоачашдеш бола нах. Царех цаl ва укх сурта тlара Чадаев Рамзан. Столяра Чадаева балха дикал лакха а йолаш 125 процент кхоачашъю шийн производственни нормаш, хьинаре дакъа лоац общественни вахара юкъе. Балха хьалаш, продукце дикал тоаяра хаддаьва керда накъаш лохаш ва новатор Чадаев Рамзан. Цу даькъе цун дика ка а яьний.

И. Плиева сурт.

КОМСОМОЛЬСКИ СЕРДАЛ

Кирова цlерахча колхоза клуба юкхе гlолла тlехбувлараш цу чу лехкача ашараша тlаувз. Нагахь чара ца гулдуча тайпара дукха гlовбаьнна нах ба укхаза тахан гулбенараш. Комсомольцаша тахан дукххьацха хьийхаб «Комсомольски огонек» яха безаме цlераш техкача истолилгашта хьалхашка Iоховша хьышний.

Зала чу хьийха баьхкача хьышашта юкъе ба къаьна коммунисташ, колхоза ветеранаш, Граждански а Даймехка а тlемай довкъашхой. Братирский Михаила — колхоза комсомольски организаце секретара гулбеннарашка дlабовзийт хьоашалгlа баьхка къаьна коммунисташ, Дай-мехка а Граждански а тlемай ветеранаш.

Лекха йоалау доттагlалв вальс, хlьта вала чу халхараш а. доладу. Цул тlехьагlа доладу гlулакха къамаьлаш а.

Эггара хьалха дош ду колхоза председателa Николай Григорьевич Наумовна. Цо кагирхошта дувц колхозни строй детlаахарахи шоай колхоза перспективаехи лаьца а колхозо Советски Iаьдала 50-гlа шу дизара мишта накъаьхха лаьрхlад а.

Колхозо лаьрхlад хоа тlарча оалхазарий механизированни корпус хьал а яь, эксплуатаце дlаяла. Гаьнна аттача баргба доаркай къахьегам. Хьалъергйолаш я кхашкара культурни станаш, Оратора дlахо дуви колхозе укх тlеххьарча хана образоване боарам гаьнна лаакбенна хилар. Колхозе болх беш дукха ба лаккхера. Йиза йоаца лаккхера, юкъера специальни образованеш йола нах.

Беррагача гулбеннараша «Тревожни молодость» яха илли оал.

Къамаьл де дош дех юртсовета председателa Александр Игнатьевич Федотова. Цо дийлар станица хьалха мишта яр а укх тlеххьарча хана цун малагlа хувцамаш хиннай а. Белгалдаьхар вахара дикагlа аьттув хургболча тайпара станица дlахо кийчъяра хьакъехьара хьалхашка латта декхараш.

Дlахо сцена тlа гучайоал Тонкогубова Лидия. Цо «Володенька», «Лешенька» яха иллеш даьхар. Хlьта Пахомова Верас «Белые медведицы» яха илли аьлар.

Колхоза юкхьанца вlашагlъеллача хана хинна шийна дагалоагlараш хувцаш къамаьл дор колхоза ветерана Матрена Ивановна Серобабинас.

Тlаккха комсомольцаша дика оаз а йоагlаш аьлар «Комсомольцы двадцатых годов» яха илли. Комариста Валентинас «Женщины» яхача кинофильма тlара илли аьлар. Колхозни электромонтера Вдовыченко Ильяс даьккхар «Рідна мати моя» яха украински илли, хlьта цунна хьалхара приз а кхоачайир. Нахага йоlои Синиковгlар даьккхар «Простая история» яхача кинофильма тlара илли. Тlаккха сцена тlа гучаоал «Хьо сона» яха илли даьккха Московски пачхьалкхен университета студент Владимир Федоров.

Иллеех тlехьагlа халхараш доладелар. Колхоза клуба художника Евгения Ивановна Демиденкое гулбеннараш тlаьхех совгlат а дилла деча халхарашта юкъе дакъа лацара. «Лезгинка» яха халхар дарах хьалхара совгlат даьккхар юрта Совета председателa Александр Игнатьевич Федорова.

Комсомольски организаце секретара Михаил Братирске Iойийшар шоаш балхаш тlа хиларах эггара хьалхарча «Огоньке» дакъа лаца йиш йоацаш бисача комсомольцаша цунга моаршал хоатташ яйта телеграмма.

Ш. САРАЛИЕВ,
ВЛКСМ Сунженски райкома секретарь.

КЪОНАБАРИЙ ХЬИНАР

Комсомола Шаьла райкоме вlашагlъелла болх беш я кагирхой творчески объединени. Цунна кулгалдеш ва къона коммунист Мадаев Салам. ТОМ-о хlара бетт-бетта заседанеш ю яза болабеннача поэтий произведенеш къестаеш. Атеистически темах лаьца ера стихаш лазь ТОМ-а членаш Головская Ольгас, Магомедова Марияс, Магомедов Мовладе, кхычар.

Цар произведенеш дика са а къердалуш еш «Знамя коммунизма» яхача районни газета литературни оагlонаш тlа.

Комсомола райкоме мишта вlашагlъелла болх беш я къонача кхалнаха юкъе болх бера комисси. Цун инициативах районе вlашагlделлад «Мекха за» яха журнал. Цу журнала оагlонаш тlа дувц промышленностерчеи юрта боахамерчеи кхалнаьха дикача гlулакхех.

Журнала тlа хиннай эггара хьалха трактористка хиннача Косумова Хьавайх лазьь очерк, дикагlа йолча шекара сиекла лелаеча звеньевойх, Социалистически Къахьегама Турпалах Муслиева Тамарех дола дувцар. Цул совгlа радиожурнала тlа хул цхьа дукхьалара материалаш, журнала оагlонаш тlа шоай произведенеш еш къонача творчески объединене членаша.

Кхалнаха юкъе болх беча комиссе айхха бувзам лоаттабу юрташкарча кхалнаьха советашца. Комиссе членаша къамаьлаш ду хоччий мехкарашца, цар дагадар хов, деша а бола бе а царна гlо ду. Районерча библиотекаца цхьана кхалнаьха комиссе конференцеи яьй атеистически фильмаш а хьокхаш «Ислами вай тахана вахари», «Исламах вола бакъдаре» яхача темашта хетаь. Уж конференцеш яьй боахамий бригадашка.

Цу тайпара массех беседа яьчул тlехьагlа йийгаш бевзам а болаш ВЛКСМ мугlарашка ух. Ди тlехьа дукхагlа хул комсомоле ухараш. Масала, нагахьа санна 1965 шера комсомоле 404 доаман йоl хьанйцанзе, 1966 шера уж хьанйцай 469.

Хlана нагтахьа мара моттиг хилац кхенва йола кхалсаг мaьре йоаш. Деша яха ха йола цхьа йийг яц деша цо ягlаш.

1-ча январе дехь доладеннад комсомольски документаш хувцилга. Из боккха политически лоархlам бола мероприяти я. Цудухьа комсомольски организацеша ше мел дезал ду хlара комсомолец цох дика дlакхетавара, районни организаце общественно нахара юкъе из чуозара, хlара комсомолец бокъонца вола ленинец хургволаш хьалкхевара.

С. ПАЙХАЕВА,
ВЛКСМ Шаьла райкома секретарь.

ДИКАЧА ТРАДИЦЕШТА—ШЕРРА НИКЪ

Советски кагирхой коммунистически кхетамца кхебара йоккха уйла тlаухийт оаха.

Боккха, найдлнера болх чакхбоах кагирхой тlема - патриотически кхетамца кхебара йоача Совето. Цунна керте латт Федор Алексеевич Гречкин — доккхий а чоалхнера а хlамащ дайза чакхдаьнна саг. Из кагирхой дукхавеза хьаша ва. Къилбседа Кавказе Советски Iаьдал отталарах лаьца, комсомола историех а цуй гlулакхех а лаьца цо дувцарашка чlоагlа теркам тlагlойя лазург комсомольски документаш хувца баьхкача кагирхоша. Из каст-каста хул медзаводе, ГПТУ-8, района совхозашка, колхозашка.

Комсомольски организацешта декхха новкъостал лоаттаду тlемай ветеранаша. Са безам бар царех цхьабарий цlераш яха; уж ба Хмыров Анатолий Дмитриевич, Куралов Татьяна Хьамид, Алханов Х., Алейников А. Г., Сурмач М. М., дукха а кхыбараш. Уж города а района а кагирхой болча каст-каста хьошалгlа хулаш а цар безамца тlанйбеш а ба. Кагирхошта цар дувц Советски Iаьдал бахьанерча къовсама сийлахьарча деноех лаьце, Сийлахь - боккхача Октябра коталонаш мишта - лорайир. Цу деррагие а кагирхой сакхетам чу кlоаргга лар ют.

Комсомола горкома лекторски групе укх тайпарча темех йола дукха а лекцеш кийчъьй: «Дай-мохк лорабар — Советски Союза гражданина сийрда декхар», «Даьй новкъа, нийсача накъашка гlолла», «Кийчбе Даьхе лорераш», кхычараш. Уж а кхьийола а лекцеш еш кагирхой общежитешка, училищашка, школашка, колхозашка, совхозашка.

Хlанз традици а хинна дlаэттад Советски Эскарен Тlема - Форда Флотен гlулакх де ухараш цlей дездара кепе накъабоахилга. Безаме а легаша дувшаш а хилар цу тайпара накъабоахилга тха локомотивни депо, медзаводе. Партийни, советски, комсомольски организацей кулгалхоша, даьша - ноаноша шоаш накъабахара сайренашка шоашка даь дега тlара, безамера къамаьлаш дид ца душ дукха ше йоаккхаргья хlана Советски Эскара мугlарашка тешаме гlулакх деш болча къонача призывникаша.

Эскаре гlулакх де болхараш накъабахара хетаьча сайрене ше дьамаьл деш тlема ветерана Федор Петрович Братчика аьлар: «Хlанз а хьаэтташ деррагача тайпах долча герах алха мусеий экспонаташта дареш мара юкъ ца дитара йола ха. Хlьта хlанз, империалисташа атомни бомба лестаеча хана, вай тlа а хьехаш, чlоагlача озагlа вайта деча кхайкарале йоах: «Долле, долле шоай накъагlа! Шоай даьй моргаш хилалаш!».

Дика гlо ху кинофестиваль санна йолча форма а. Киносетаца цхьана каст-каста чакхйоах тlема фильмай, Советски Iаьдал мишта дакьхлад дувцача фильмай фестивалеш.

«Халкъа йиплургьяц турпалерчар сийлахьара цlераш» — тхьицига из деша а йолаш комсомольски собранеш чакхъоьва ГПТУ-8, №№ 116, 11, 107 йолча школашка, кхычахьа. ГПТУ-8 дешархоша каст-каста чакхйоах тlемий сийлен моттигашка гlоллара туристски походаш. Училища туризма хьакъехьа республике гlолла хьалхара моттиг а СССР гlолла 7-гlа моттиг а лаьккхай. Цу гlулакха дукха къахьийгад физвоспитане хьехархочо Межидов Догай Дардаила.

Йийяна ьялар Сийлахь-боккхача Дай-мехка тlема тlеххьара залпаш. Фронте бахача тlемахоех дукхабараш цlабахканзар. Хlьта города а района а комсомольски организацеш школашка, предприятешка вlаштlехьа а йоакхаш хьелл тlемай сийлен музейш. Эггара йlаьхегlа а чуловлам боккхагlа болаш а йола музеи района меттел, цул араьха а йовзаш я. Царех я города № 116, 1, 107 йолча школашкарьяраш а Нихой - Юртонски юкъерча школерьар а. Уж музейш яккара юкъе, цар экспонаташ гульара юкъе, экспонаташи стендаши кийчъеш дlаувттаьара юкъе дакъа луви дешархоша, хьехархоша, дешархой даьша - ноаноша, тlемай ветеранаша. Уж музеш юкаш хьоахабинад йита йиш яц №№ 116,1 йолча школай исторе хьехархой Михайлова П. С., Ковальковский Б. Т. санна бола инициатораш. Цар шоай хьинарцеи деналцеи шоашта тlехьабовла дог оттийтар дукхача дешархой.

Соахка аьканарен бlаьстийрен каникулаш йолча деношка, дукха а дешархой кхар тlемай сийлен моттигашка, хlьта цар ретарара дукхех боккхача теркамерох материал а гулйир.

Города Гудермеса № 1 йолча школашка совнха тlема - патриотически болх дика вlаштlехьбаккхарах 1-ча степенагlара диплом кхоачайир, хlьта №№ 116-а 1-а йолча школашта ВЛКСМ ЦК Сийлен грамоташ а елар.

Комсомольски организацеша геттара декхача маlане лерхl вай Даьхен паргlатон яз кхычарех сийша уллаш хlана довцаш хилари лоралара тlемашка байнарий сийрда-сийлахьара кашаши памятникаши йоакхоца лораелга. № 1 йолча школа хьехархочуп В. Т. Ковальковске новкъосталца дешархоша гучадаьккхад Лапинке улица истори. Из летчика-турпала цlи я. Хlанз дешархоша цхьхатаи ухийт Ростовски областе бахача цун гаргарча нахага, хlьта царгара письмош юха а ух. № 116 йолча школа дешархоша лаьрхlад цу школе деша багlача, Даьхе бахьанерча тlем тlа байнарашта Советски Iаьдала 50-гlа шу дизара сийна обелиск оттаелга.

Хlанз, юбилейни шера кийчуш, тха походагlа гlоргда тlемай сийлен моттигашка гlолла хила. Дукха а сийлен музеаш йоххаргья, малагlа ца ховча турпалий цlераш йовзаргья. Цу гlулакха тхона новкъостал деррага тха еррагача юрташка бахаш болча запасерча эпсараша. Уж кагирхошца вlашагlбетталургба. Дукхача юрташка мемориальни доскаши обелискаши оттаергья.

Цунца цхьана тахан комсомольски организацешта хьалхашка кхоачашде деза дукхха а декхараш латт кагирхой тlема - патриотически кхетамца кхебелга дикагlа вlаштlехьдаккхара хьакъехьа. Оаха хlана а Iалашдаьлац еррагача школашка тlемай сийлен музеаш хулилга, массанахьа чакхдоахаш дац Эскаре гlулакх де болхараш цlей дездара кепе накъабоахилга, массанахьа яц стендаш.

Хlанз цар а кхыдола а кхоачамбоацарий дух тlа дувлаш да тхо, хlьта города кагирхой Сийлахь-боккхача Октябра 50-гlа шу дизара денна доккхий къахьегама гlулакхаш чакх а даьха накъа а гlоргба.

Вайна массе а хана дагалатт В. И. Ленина дешаш: «Дунен империализм мел йолча хана дlабаргбоацаш, даим вайна кхерам латтилга дицдалийтача — из дицдалийтачо вай къахьегама республика йицйолийтаргья».

З. ИСАЕВ,
ВЛКСМ Гудермески горкома секретарь.

МЕХКДАЬТТА ДУКХАГІА ДАККХАРА

«Сунцлнефть» НПУ-н механизаторша дика кхельйгар пачмелера хьалхарча шера. Механизаторша даьккар планах лаьрлачуьл сентбл 7 шар тоьи «Ларьма хошуьр» кхо миллион куьйгаьчи мехкарчаьрга. Хьаджанхана механизатора ЗІабода лаьа 2 процент лох а беш паччахьакхечо ялорш шолг хуьда ачча. Чакхъьккар 77 геолого-технически мероприятеш. Духхьала ту цІан шера сика жиланига бруьш тохара механизатора кислотеш инъекторга обработка ен 29 шерашна йир. Цо тоьа хиллйтар хьдолашка механизатора 39 шар тоьи солидарка.

Карабудахенски контора бруьндетараша толамца кхоачашйар бруьш тохара шера план. Шера ЗІаччелар 4 эксплуатационни инк тохкана бруьш текан ийс сикенна. Юьхьера бруьш текан ийс сикенна. Юьхьера лаьрлачуьл сентябрь чакхъьккъача мероприятеша тоьа хиллйтар 74 шар тоьи механизатора солидарка.

Деккхий лехкарашца да ухх шера кхоачашле лецаш хьалхарча лаггарам-а. Шарашца шера лаьрлачуьл 170 шар тоьи механизатора дукхагІа дакхаа дора тха. — Йолу «Сунцлнефть» НПУ-н начальника Корнаков Дмитрий Петровича. — Уж декхарш кхоачашле ялор кхоачарца тха механизатхочой. Хьалхарча бетта а деша дика кхъьера йоьлеччаш Ю. Я. Берцц керта лаггача пхьоалгІча промысла коллективаш. И. В. Есемеева культурица тоалгІча промысла культурица. Шолг эзаначь тёзкхочашъш и уж коллективаш. Яхьулучаяхонийкача доь денах пхиъ лаьрлачуьл сентбл пхи шар тоьи механизатора дакхаа.

Январь хьалхарча дийцахьа денз планированаш экономически стимулированаш керкача системах болх беш а механизатора промыслена управленне коллективе. Ку системаца кхара дукха хиЙЙе йир механизатора коллективе.

ЧІоагІа хьоьжаш лоаттабу бруьш дегтараша пъдолкхка механизатора дукхагІа хиллйтара. Дика Дадолдаьх пар пачмелера шолгагІа шуьйра. Заманхоьт хроьни механизатора сутдара-а. Цадахьа шера пхьоалгІча 170 шар тоьи механизатора дукхагІа дакхаа дора тха. — Йолу «Сунцлнефть» НПУ-н начальника Корнаков Дмитрий Петровича. — Уж декхарш кхоачашле ялор кхоачарца тха механизатхочой. Хьалхарча бетта а деша дика кхъьера йоьлеччаш Ю. Я. Берцц керта лаггача пхьоалгІча промысла коллективаш. И. В. Есемеева культурица тоалгІча промысла культурица. Шолг эзаначь тёзкхочашъш и уж коллективаш. Яхьулучаяхонийкача доь денах пхиъ лаьрлачуьл сентбл пхи шар тоьи механизатора дакхаа.

Бруьндетараша эрганаш бруьш тохара техникен технологин, автомашазашн механизацин а хьалха процессеташ, хьалхарча агатах стуссан комплексан операцеташ а ен. Бруьш дегт 16мгга диаметр йолча остацца. Лоабата маркала нефтекомпани ара метод ирсаьккхий. Лаьтан чоьнан текхарашца дукха кердадараш балха моьжечух. Дадолдаьх шера Гремйнй конструкцеш хьалхача одноразрешечни 366 отсах пайда йийцар контора бруьндетараша. Уж хул шера пхьоалгІча хьоьжаш ца дукхагІа. ЭгІамга диаметр йолча остацца шера тоьа бруьш 4572 метр а, шера планах лаьрлачуьл ялеза дукхагІа хул ма.

ЧІоагІа терно е экономика. Б эзар тоьи тупкенателех цоазагІа пайда йІийар. Бруьш дегтача конторе дІаьхьийай скважинашан карарзаш иеч, хІинца скважинашца тохкама балхаш ду бруьнаш бригадашца. Цу тІулахьо скважинаш тохкаьнга хьалха лаьхьийай, хІинца дукха ДІадолдаь а доьденнад.

Кхаьста дика къаьлсаш ца социалистически къьлсаташ тухьна А. И. Катасонов, Ленинн орден лелаш бурулестарий мастер И. М. Воробьанов, орденаш медалаш ешна С. А. Земуьзнев, А. К. Гомкоротиев, В. К. Шнрокотуп, кхыбарш.

Мехкаьтта дукхагІа даккхара йоккхий перспективаш и тха. Заманхулски майдане бруьш тохарга 7000 метр йоьгІгІа хила ешча скважина, Карабудахи—Ачикхе бруьш тохарга 6 эзар метр йоьгІгІа йолча скважина.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски районе 50 шу дуьйна деннеи В. И. Ленин цІе йІаь ту дукха хьехархо лелаша накъабахара доккхий социалистически деккхаран тІамйнад бруьндетарий кентора коллективо. Бруьн тохара шера план 27 декабрь кхоанан а ен, планан совгІа 150 метр бруьш тоха лирхІ. Вышкан хьалхара шера планах вышкомонтажни-ша паччахьакхечера 25-ча декабре. Бруьндетараша дош деннад бруьш тохарга лаьбада лах 0,5 процент лехье, 2500 тонн утяжелитель кхое, планах лаьрлачуьл совгІа шолг скважина тохкама балхан ю. Рационализаторша балха моьжечарна паччахьакхечена 120 эзар сом пайда йоьлеччаш 20 рационализаторски предложени. Уж дикхаа деккхаран толамца кхоачашца сериге шолг торонах оьрганГЬлхай механизаттахоша, бруьндетараша.

А. БАКАЕВОН,
тха штаго совца корр.

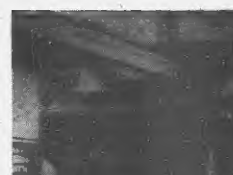

Кургански область. Зарралъя механизаторша болъашца йоьа хьалха лаггача опыта школа а «Сельхозтехника» Кетонски районни объединенне Болтанскски специализированни мастерски. Уьхьаза «СК-5», «СК-4» ялха комбайнаша, дикагІЙола технологи ялор а йолаеш. Программина ларда тІа ремонт елга йІаштіелъхьаьнгахьа. 12 механизированни пост а йолаш а поточни лини.

Сурта тІе: потоне комбайнаша ремонт ешлатт.

ТАСС фотохроника.

ХОРЖАМИЙ КОМИССЕШТА НОВКЪОСТАЛА

Вай республикан масса йолчу городанаша муьлхачу къьлсаташ йоьгІаташ Советаша хоржамаш кургдоаш, денна хийца ен ба. Агатгулгаташ, хоржамий комиссеши бутьа ца сресетвашца балхаяьчеи а бутьа управленни.

Проведенни бутьаш йолчу хоржамий участкаша горадскиъ районни хоржамий комитетша бутьаш хургбоаш ультрокоротковолнове радиостанцеи оттаеи латт.

Эндеа хоржамий литератураца, плакаташа, лозунгаша агитгулгаташ болаеше декхарш тІехІоаш Советмичаьта.

Хоржамий мостаеи йолчу юьхьа «хорджаеи» яа отвечать йоьа почтей корреспонденцеи, телеграмаеи, телефони переговорш массенеи къьлсаташ ха а «Вперед» ю а кхуъкъаргІа бутьаеиъ болхлоца.

Набирательни комиссеша бутьаеиа средстваца гергІа гІулаеи лоаттаде лаьена сопан балъ бутьаеиа управленне партгІейн собране. Из ешн вай республика бутьаеиа ауделенеи бейбе лоаца хІаеи дерггІа ялоачаеи а ду.

Н. ЧЕЖИН.

ПАЙДА АЛСАМБУВЛ

Малгіайна мехкаьтта управленне къьлсаташ ялор шерра ялаеш хатта Советски Ьаьлча 50 шу йиш хатта Советски Ьаьлча 50 шу хуъмаш денна сийлеиъ накъабахара йолаеь социалистически яь. Питчлетка хьалхарча шера планах совгІа 50 эзар тоьи механизатора дакъкхаар промыслоникаша.

Дика толамаш дахьа Ленина орденаш лелаеча трьоалгІча комплексни механизированни колхозна дукха бора барах механизатхоша лоаттабу хорджаеи ялорш — иесеши скважинашца оттаьа йола балха ресурсаш. Мостаеи дика йайда уьш йола дукха скважинаша оттаьа йола балха ресурсаш. Мостаеи дика йайда уьш йола дукха геолого-технически мероприятеш йир. Ишгта, нов. К. В. Дубовшина-ка культалеча механизатора дохкача бригада № 863 йолчу скважина призабойни зонаца плавнекни кислотана обработка йир. Дьяина бергьат нолайо дар: хий луш хиннаеи скважина чура хІинца дийцаеи ялор. Ишгта ерриза ду бригада ял 30 геолого-технически мероприятеш.

1,5 тонн механизатхоша луш яр Х. Нолайо бригадера № 863 йолу скважина динчашца кислотни обработка ялаеш. Хіинца ду скважина чура доьа 140 тонн механизатха.

Планированаеи экономически стимулированаеи керкача хьалхарча йолу бочу механизатхошна чІоагІа терно тайп-тайІарча материалаш ехкор. Ку да ду балхах хьалхаяьнар: цхьа тонн механизатха заккхарга дІадолар долхеннад 6,3 процент. Керкача бригадашца янгьолладаьь лелаеш да продукцеге йІаьлочуьнга дукха деина учет яра гІулаеи. Мостаеи дика йайда уьш йола дукха скважинаша оттаьа йола балха ресурсаш. Мостаеи дика йайда уьш йола дукха скважинаша оттаьа йола балха ресурсаш. Мостаеи дика йайда уьш йола дукха геолого-технически мероприятеш йир. Ишгта, нов. К. В. Дубовшина-ка культалеча механизатха дохкача бригада № 863 йолчу скважина призабойни зонаца плавнекни кислотана обработка йир. Дьяина бергьат нолайо дар: хий луш хиннаеи скважина чура хІинца дийцаеи ялор. Ишгта ерриза ду бригада ял 30 геолого-технически мероприятеш.

1,5 тонн механизатха луш яр Х. Нолайо бригадера № 863 йолу скважина динчашца кислотни обработка ялаеш. Хіинца ду скважина чура доьа 140 тонн механизатха.

Планированаеи экономически стимулированаеи керкача хьалхарча йолу бочу механизатхошна чІоагІа терно тайп-тайІарча материалаш ехкор. Ку да ду балхах хьалхаяьнар: цхьа тонн механизатха заккхарга дІадолар долхеннад 6,3 процент. Керкача бригадашца янгьолладаьь лелаеш да продукцеге йІаьлочуьнга дукха деина учет яра гІулаеи

ХАЛКЪА ТАЛАНТАШ — СЦЕНА ТIА

Советски Iаьдала 50 шу дизаре хетаь я хIинц дIахьош йола Нохч-ГIалгIай АССР-а художественни самодеятельноста VII-гIча республикански хьажара III-гIа тур. Мишта чакхдаьлар хьажара шолгIа ди? Цу дийнахь сцена тIа шоьй говзалаш гойтар Ачхой-Мартана, Советски, Надтеречни, Шелковской, Ножай-Юрта районий самодеятельни артисташа.

Безам тIабоцаш яр Надтеречни районни культура Шен самодеятельни коллективо гойта номераш. Масала, халдара группа даь «Мехкарий халхар», К. Дзугаева отдаь «Цхьа юрта» яха хореографически композици, РДК инструктора В. Султуханова пандарца лекха «Нохчий халкъа ашараш», ихм дуккхаараш. Гуш дар цу культура-Шен коллективо хьажарга кийчлуш шенхаштта болх баь хилалта. Цхьабакъда, пар кийчьльча программа юкъе белггала эсала яр цхьа номер. Из дар К. Дзугаева отдаь «Нохчийн гIалгIайн кагирхой халхар». ХIалабувлачар цхьа барт бац. Кхиметтел парна тIакхвача цаI шоллагIчоа тара йолчаца эргча костюмеша а из толхабеш санна хеталу. Цхьаккха а керда элемент йоцаньяш халхара юкъе.

БелгалаьIар цига Горагорски мехкдаьттахой клуб. Района самодеятельностера республикански хьажара юкъе яха дукхагIа йола номераш цу клуба яр. Ала дезаш да уж еррингаш а дикка къахьйига кийчьяь хилар. Цвех я А. Свешникова «Йовш я сайре» яха хьалнаьха вокальни ансамбло даьккха аьлли, «Сийле хийла парте» яха клуба хоро даьккха А. Холмикова аьлли, эстрадни оркестра тIехьа тоа а деш Горагорски юкъерча школа II-ча класса дешархочо Н.-Ширвеас даьха аьлли.

Шелковской художественни самодеятельноста коллективна концерта программа йоккха яц. Цхьабакъда, цуй юкъера дукхагIйола номераш тайп-тайпарен сакъердамен а. Гуш да самодеятельни артистий говзал лакхешалга. ХIьта самодеятельносте дакъа лоцараш дукхагIбараш юртбохахна къахьегамхой хилаpo а дог гIоздоаяна. Белггала дика бар хьажаре хокалисташ.

Дукха лувш йиш я дикачох. Цхьабакъда, лувшанна дита йиш йоаца кховчамбоцараш а да. Во кийчъьяр цхьайола номераш. Шеко йоацаш ала йиш я уж сихбевна вIашгIехьаьха хилар. Масала, хьажаргья вай Советски Iаьдала 50 шу дизаре хетаь йола «Дига тхо, парте, хьалха» яха литературно-музыкальни монтаж. Цхьан дешаца аьлча во кийчъьяр из. Шоайла дувзадеяна дацар доакъош. Композици ядения жоп луш яцар.

Сцена тIа йовл Ножай-Юрта района самодеятельни коллектив. Юкъьнца гуш да цар хьажарга шенхаштта кийчо яьлга. Хоза кийчбеннабар артисташ.

Барттайна хоза ек районни культура Шен хор.

ЧIогIа къахьийгад хьажарга кийчлуш районни культура Шен халхарий группа а. Цхьаккха а кховчам боцаш белгалдаьлацар цу коллективо гойтача нохчийн гIалгIайн кагирхой халхарашка. ТIехьиха аьлар шоаш яздь кьаьна Нохч-ГIалгIай

АССР-а заслуженни артиста Эльмурзаев Бекен РДК самодеятельни артисташ Амаева Мишаев.

Аьрдехьарча сурта тIа вайна бIаргагу Ножай-Юрта РДК халхара группа, аьттехьа ше ладаь «Шаьлах доле хьалр» оалаш ва Шалински юкъерча школа завуч А. Ганаев.

А. АЗИНА.
Н. Кобиашвиле сурташ.

ИШТТА ЯЬККХАЙ СИЙЛЕ

Шоатта дийнахьа дедкъел тIехьа кIа сахьат доалаш латта ха яр из Чахкоалаш латтар Грозненски барзкIагIа ателье хIамаш тегарий хьалхара сиена. Заказ дIайиду зал тIанкI аьнна йиза яр барзкъаш дайта, тегаш латта барзкъаш-виста е кийча дараш хьаьца баьхкача нахах.

Заказаш дIайидеш агIача хьалсага дIатIавода цига хьадаь кийча барзкъа тIаьнкIар я доалдашь вола сан.

— Сона цуй предложене книжка яцар. — Шуй бе йоалла костюм, аьр а йоаржаль. — дешо кулгаш децой ер йоаккхаш а тегаш а укх тIа лийнараш, тIаккха иштта гIоргаа со цорна баркал ца оалаш, — аьлар цо костюма ше сон чIогIа раьза хиннига хьахайта гIерташ санна юкъ тIа вела а къежаш. Ше предложене книжка хьадийлача костюм дас аьлар:

— Закройщика Османова ТIаусаьм ер хьалхара баркал дац укх книжка тIа дIаяздеш дар. Уккал яьлха яздаь баркалаш итташ а кхиних укхаза-м.

Цу ханна хьаера хьаарайоал юкъерча агIара, жоглара бIаргашк наьлхо боагабича санна хьатара боси бола кхалсат. Из я Османова ТIаус. Иштта раьза волаш мера дIаволлш цо баркъа тайга сан, яхеш дуьш ателье болхлоша, заведующе.

Бехктохкане а сиха а кховчашде деваш а вола заказаш тел ТIаусата. Шийн болх шийна мелла дика бовзе а, кхода барахьа тега йоалуш дийм уьйла ииг хул из. Нагахь ше шек хилча новкъосташка вайслочевера кхыметтел лоадам доаца хIама а тIехьа хоатт ТIауса. Цудуьев хозен, тIадийкача товргарлошан; хуй цо тийга баркъа, духхагIа хул цуй клиенташ.

Итт шу соатIа хIа хIа кнов. Османовас хIамаш тегача болх бу.

ЗIамига йолаш сей нана хIамаш тегаш агIаш хилла йийм зувар аз на, цоийоалар со сина лелача цуй кулгаш. — йоах ТIауса. ТIехь-тIехьагIа дукхагIа еззлора сона чийна професси. Барзкъаш тегача балха яха шита сонадир аз.

Каралацар ше лаьрхIа хинна къахьегама кикъ. Шера хIамаш тега Iомалуш хилар аз.

Чимкенте шлейме мастерске сай хинна хьехархо, — мастер шакхха а йиилурьяи сона, — яхаш дува ТIауса.

Цхьа дийнахьа хIамаш тегаш йоаллача Османовайна хьатIа а сна. хьох хIамаш тегар хуле тамаш я, аьхьа ха а цо йоаеш кхачахьа балха йоаоре бакъахьа яр хьо, — аьлар хьехархочо нов, Кима. ТIаусас вIалла хьатIачавар уж шийна дага чIогIа Iиткъаш доаа дешаш, Сабарле Iа йоахар цуй уйлаша. сох хIамаш тега специалист хургхилар-м аз дIахойтарга хьона. Каст-каста цо аьнна дешаш дагаухар ТIаусана, кхы шийгара гIалат ца далийта гIерташ шийхур дора. ХIана хара тIаккхуича, хьунар долла нохчий йоIх кареерзайар балхе говзал. ТIагIертта болх дIа а бехаш шийга балха говзал Iомайтача хьехархохо нов. Кима баркал яхаш я аз хIана а тIаьхьа.

Хьалдара халонаш эшайар. Балха йиьлагIа разряд я луш, хIамаш тега мастер йир нох.

1957-ча шера Казахстанера город Грозне шакхьчар ТIаус. Цкъа хIамаш тегача балхага аьнна цо Iелургйолаш яцар шийн специальностах балха ца яхана. Грозненски индивидуальни хIамаш тегача фабрика чуйоагIача № 6 йолча. хIанз ше болх беча, ателье балха ера нов. Османова. Шера мастерадла болх бир цо укхазе. Шийн балха говзал лакхъеш дукха къахьийгар.

Пхи шу хьалха маIача наьха барзкъаш тегарий бригадирала хьожаю ТIаус. Хьалха дукхьешка хIамаш тегарий говзал IоИйча хана санна дукха халонаш ийсдора укхазе а. Массанахьа бIар кхача безар. цо ховчое жIахьеха дезар. Балха беррига бехктокхам шийна тIалаттар ТIаус. Из дика кхетадора цо.

Цхьан дийнахьа дукха ха йоацаш Мастер хьча къонача болхлочоа юьтIа гIолла Iоуха яьнайн пуи хувшлу боси зийра Османовас. Иштта ше болх бе йоаденна шераш дага а дека сихха цуини. дIатIаяхар ТIаус. Сага новкъостал а доацаш духхьшха барзкъаш теге хала долга хIараше кхетаду. Иштта гIулакх нийсденадар къонача мастера. Цунна новкъостал дир. болх дIаболиелар. Уж санна дола масалаш дукха доалае бацо я.

Бригадир йолаш шиа шера совгIа болх бир чов. Османова. 1963-ча шера квалификаци лакхъе город Ростове курсашка деша йоахйт из. толамца экзаменаш дIа а луш чакхъьаьхар курсаш. Цигара цIа ма кхаьчеехьа закройщикалла хьожаю дIамита кхалсаг. Укхаза ТIауса хьалхашка эттар кхы а лоархIамегIа зехар дар: хьадоаккха барзкъа клиент раьза хургалла хьесапе хилийтан. Массехаза дусвар ТIауса дIакхьа а йолалуш уйла йора лагалуьйцар дийшар. хинна практика. Эттара хьалха ТIауса яккха а яьккхе зийгача костюма клиент чIогIа раьза хилар Цунах бокхе кхаь хилар ТIауса.

Иштта болх дIабола бьаь закройщик йолча хьожайар къона бригадир Аднева Зарган. Дукха из болх боьзаш яцар из Ше-шийна дагаюилар ТIаус. Дукха новкъостал дир по пуина. ХIанз ателье дикагIйолча бригадирех лоархIаш я чов. Аднева. Иштта цо Iомабаь дукха болхлой ба ателье. Цита ейза ца Iеш еррига фабрике а йоаза а ТIаус. цуи сийду болхлоша.

Иштта къахьегаш хьайоагIача коа. Османовайна къахьегама книжка тIа дIа а яздеш дукхаза баркал яьхад. тийна Сийлен грамоташ итташ а. Шибутт хьалха СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума Указах «За доблестный труд» яха медаль елла цуьна. Уж дикадараш лоргаIдувларах ТIаус дIайицай КПСС членай кандидатлла.

Общественни балхаца а дика лекъа лови цо. Из Ленински райсовета депутат йола ер шолагIа шу да. Иштта бытови обслуживание болхлой обкома союза президиума член а я ТIаус. Уж шаккха а декхар дика кховчашу цо.

Производство а общественни балха тIа а шийн де дезараш дукха доллашехьа а ха кораIIагIа цуина бIагIарча шийн кIаьнкан билгал кастам боле а.

ХIанз Октября 50 шу дузача денна сийлена накъьяхара къахьегама вахте эттай из керте латта хIамаш тегарий коллектив. ХIара сменах нормаш 110—115 процент кховчашьо.

В. КОСТОЕВ.

ЗОНАЛЬНИ ЯХЬАШ

«Буревестник» Центральни Совета волейболистий зональни ихь дIайоллавнай Грозне. Яхье дакъа лоцаш бархI маIача наьхен ворхI кхалнаьхен командаш я. Яхь дIайаладар Ставрополерен Адыгейски областерен волейболистий вIашагIкхетарца. Цига (счет 3:0) йолаш ставропольцаш котбаьлар. Сакъердаме дар Къилбаседа-ХIирий команда ростовчанашца хилар. Ростовера спортсменкаш котбаргIа аьнна хийтача хана беррига низ тIабахийтача ХIирий команда котало яьккхар (счет 3:1), цхьабакъа, цар маIача наьха команда Краснодарцел котъьалар (счет 3:0). Черсий-Балкхарой АССР-а маIача наьха командас Брянски областа спортсменаш эшайир. ХIьта тIеххьюбарий кхалнаьха команда вайчар эшайир (счет 3:0).

Яхьа шолагIча дийнахьа Къилбаседа-ХIирий АССР-а командаца лейна вай кхалнаьха команда яйшар. Цхьабакъа, Калмыкерча волейболистаца лейза вай маIача наьха команда (счет 3:0) йолаш котъьлар.

Яхьа кхоалагIча дийнахь вай маIача наьха команда краснодарнашца вIашагIкхийтар. Цхьабакъа, тIагIертта лейлача вай команда цига а котало яьккхар.

Брянски областа командаш (счет 3:1) котъьлар Краснодарера команда. Къилбаседа-ХIирий волейболисташа Адыгейски областа команда эшайир. Цхьабакъа, Къилбаседа-ХIирий маIача наьха команда ростовчанаша эшайир (счет 3:0). Калмыкийн АССР-а команда Брянски областа волейболисташ эшайир.

Яхьа кхо де чакхдаьлчул тIехьа тIа хьалха я вайн Ростовйн маIача наьха командаш. хIьта кхалнаьха юкъе шаккха а ца эшна хьалхиеагIа Краснодарски краян Къилбаседа-ХIирийн командаш.

* * *

Производствени коллективашта юкъе РСФСР-а спартакиада Волгограде хиллача зональни яхьашна дайна лоацаш хинна вай гимнасткий ше команда шалгIай. Кхалнаьха командас йиьлагIа маIача наьха командас кхоалгIа моттиг шера яьхаце а цу шийна команда июнь бетта Ленинграде хургболча финальни яхьашна дакъа лаца бакъо яьккхар.

ХIаране хьалхара моттиг яккхава хиннача яхье дика хьоххамаш гойтар спорта мастера Жарова Диназ. Шийн лоIамера упражненеш дикагIа ярца прия цунга хьачар.

Сурта тIа: Ростовски Адыгейски командий вIашагIкхетар.

О Смирнова текста сурти.

КЪОНАЧА ЯЗДАРХОШЦА ВIАШАГIКХЕТАР

Самардийнахь, 2-ча февраль, Урус-Мартане баха хилар къона яздархой, поэташ: Р. Педунов, Б. Чахкиев, М. Дикаев, С. Чахкиев, Б. Костоев, кхыбараш. Сайрийна цхи сахьат доалача хана тIанкI аьнна нахах хьалйиза яр клуб. Безаме тIаййцар хьаьший Урус-Мартана къахьегамхоша. КПСС Урус-Мартана райкома инструктора О. М. Джургаева къамаьл дуцо дIабовлийт хьаьший. Цул тIехьагIа къамаьл ду С. Чахкиева. Цо лоамца дийцар къонача яхткхаше, писателаша беча балхах йоьца, белгалдаьккхар уж санна сайренаш каст-каста хилар чIогIа лоархIаме долга. Цул тIехьагIа хIаране шоай творческах хьаца лоацца къамаьлаш а деш, керда произведенеш ййшар М. Дикаева, С. Чахкиева, Б. Костоева, Р. Педунова, кхычар. Массане а безам тIеоваш къамаьх дир Чахкиев Башира П. Захаровах М. Магомаевах, кхычарех лаьца. Цига стихаш ййшар Урус-Мартанерча къонача поэта В. Яхьяева. ВIашагIкхийтача къахьегамхоша дукха хаттараш дир. Каст-каста хьоашалгIа бахкар а дехаш, баркал аьлар къонача яздархошта.

Цу сайрийна къона яздархой, поэташ баха хилар Урус-Мартанерча № 16 йолча интерната дешархой болча. Царна ййшар берашта хетаь йола стихаш, дуцараш. Вай республикерча къонача яздархой произведенеш ййшар интерната дешархоша. Интернате да баьхкача хьаьшаша шоай йоазош деш дела кинижа. Массане кIала кулгаш а яздеш цу тIа автор дешархоша, интерната коллективо дIахо кхы а дикагIа толамаш бахар лоеш хилар. Интерната хьехархоша, дешархоша дийхар дIахо йоазача хана а шоашца вIашагIбеттабаларе, керда произведенеш йоазанйтара.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

КИТАЕРА СОБЫТЕШ

ЯлхагIа ди да «хунвэйбинийн» цзаофанийн («кегархой») хьаьгъаьнкача товбаша Пекинерча Советски посольствана гобаь латта. Автомашинаш тIа оттаьлча громкоговорителашка гIолла хьакхайкаду антисоветски къамаьлаши тIахьехамаши. Посольства болхлошта «топаш тоха суд ец» дола куипайбиний приговораш Iодета дикторша.

Антисоветски материалех яьзаш ца китайски кепайоазув. Газеташа кепатетт «протеста митингех» дола Iаьламаго дукхон дIахем хоамаш. Москве 25-ча январе Шеча майдан тIа провокаци лелаь китайски студенташ хьаллоацаш дола письмош.

Кепайоазово дувцачох гуш ю, сиз тIаргаьнна антисоветски кампани вIашагIьеддар цунах «культурни революци» оалаш йолчун цхьа дакъа лаьрхIа Мао Цзе-дуна группа хилар.

Тайп-тайпарча райопашкен тайптайпарча правительствени учрежденешкен «Мао Цзэ-дуна тIехьарчар Iаьлал дIалацарах» Пекинерча кхыча мехкий корреспондентий телеграммашея хIьта иштта Синьхуа агентства ховмашен тешал ду хIанзарча китайски кулгалхоша еш йола «чистка» йоакхха хилара а хунвэйбинийн «кегархойн» отрядашта моттигерча партийний пачхальалкхена Iаьзалаш дукхьале еш хилара а.

Хоам бу, «Мао Цзэ-дуна никъ» хьалноащаш болча «кегархоша» Циндао (Шаньдун яха провинци) кхача городдерча ерригача партийни, правительствени, финансови, культурни органнизацешта шоай тIахьожам оттабаьб аьхи. Цзаофанаша моттигера Iаьзалаш бекке даз «бIунехи полицехи пайза а эцаш пар кукьале ярах».

Аньхуэй яхача провинцерча «кегархой» орган а хиина, дIаргтача «Синь Аньхуэй бао» яхача провинциальни газето 27 январе кепатеха араьккхай «Iаьдал белолларах йоль циркуляр». Цу тIа йоах, «кегархоша» шоай бе зеллал Аньхуэй яхача провинцерчен Хафэй яхача городдерчен партийнин халкъен комитеташара дерригa Iаьдал. Газето кепатех КПК провинциальни Комитета хьалхара секретарь Ли Бао-хуа (КПК-ана лерI вларех цхьанне, профессора Ли Дичжао-вой); кхыбола партийни кулгалхой гIуллакхаш тIара дIабахарахь уж «кхетабе» бахийта хиларахи дола приказ.

Кхыча мехкий агентстваша леча хоамех, аьхара доакъоша хьаллоацаш болча «кегархоша» бахьи арлехи дола хьаьтташ караверзалара йолча министерства кулгалхой гIулакхах бохабаьб. Министерствева кулгалдеча болхлоех бола 62 сег лаьцав, «шийн гIулакха тIара дIаваьккхав» министр Ван Чжань.

«Культурни революци» чакхьякха Тибете баха хинна столицера хунвэйбинаш шоай децны бао тIа. латкъаш ба КПК Тибетски автономии районн комитета хьалхара секретарь а иштта Тибетски военни округа бIуний командующи а волча Чжан Гохуа Лхасера «лелхадаьа» шеаш. низ дукьалбоккхаьгба яхаш кхерам тIа а тувс. яхаш.

Гонконгски кепайоазово хоам бу, бакълеш дувцачох, моттигерча Iаьдалаша Пекинера ухача прикаааша яхар ле на тугача Синьцзянера гIуллакхаш кхоцкадена хиларах.

Хьалха кулгалдеш хиннача болхлоша «шоаш шаьшта етташ воабеш а «шоаш шоашта етташ боабе гIерташ» а моттигаш я хIанз а. АргIанарча ланцы баое хоам бу КНР председатела Лю Шао-ци, сесаг «ше шийна тех яха гIортай, хIаьта ца гIулакх ле из ешача хана цо., хунвэйбинаша лебеча хулигански, моктана дайзы баос пазенох. «шийн шакхе а жIале йи каг когбаьб».

Iаьавенте дукхача хоамаша бакъу, Мао Цзэ-дунан пунна гонахьарчари китайски аьхара доакъоех хунвэйбиний цзаофаний гIуллакхаш шерра хьаллацара пайза эцаш хилар.

Пекине хьалтехай «культурни революцена юкъе аьхаро дакъа лацарах долча «КПК ЦК военни комитета № 76 йолча приказ» текст тIайоза лацы баош.

* * *

ЖЕНЕВА, 1 февраль. (ТАСС). Швейцарски къахьегама парте орган долча «Вуа увриер» яхача газето кепатеха дуаьккхай швейцарски къахьегама парте ЦК секретара Жан Венсана Китаерча событеех лаьцна статья.

«Тхо цецдаьхад, — яху Ж. Венсана, — Китае демократи ца хилаpo. 1956 шера дена гулъьац партийни съездаш. хIаьта яхе шера цкъа мара засезанн хьац КПК Центральни Комитето. Школьникашен студенташен улицашка лелаеча манифестацеех демократе форма хилац. Шаккха а ца хинна тайпа культ личность лакхъьа, лаьла санна цаь хьдаьоттаваьо Мао Цзэ-дун, енйлахьвоккха вулевой, марксизма-ленинизма корта, сийлахьвоккха уйланхе, цIе чалх. Иштта везвар — из доккха Iаьлаьмат санна хIама ла, хIаьта цо тоIаш моллагIа а паргIата уйла, моллагIа а дискусси, моллагIа а везар, моллагIа а демократи.

Китаерча событеша, йоах Ж. Венсана, хIанз а тхо цецдоах. ХIанз цена дIа цига е парти я, е профсоюзаш я, е коммунистически кагирхой организаци а яц, е Iаьлал а лац аьнна хеталу. Автор дуьцаш ю КНР кулгалхой марксизмана «китаизировани» е гIевтара, «Мао Цзэ-дуна идеяш» дерригачо дунеи тIа лоаьхIаш болаш яя аьнна хетийта гIертара. «Из тайпа уьла, — яхи Венсана, — цхьан хинни цхьакха маIан хоацаши мегаргйоацаши я».

Ж. Венсана харпахьа лоархI хIанзарча китайски кулгалхоша лелаю «геттара чIогIа антисоветизм». Мао Цзэ-дуна группо фуннагIа духпе а. Советски Союзо Вьетнама Демократически Республиканен Къулбехьен Вьетнама НФО-ен доккха новкъостал деш хилар белгал а доаккхаш, цо яху: «бакъдар аьлча, цу новкъосталах бола пайда хьы а боккхагIа хургбар, нагахьа санна китайски кулгалхошкахьара цунна еш йола новкъорлинаш епаре. Американски империализм сеа чIогIа агрессиви хургьяндар, нагахьа санна антиимпериалистически фронта юкъера йоакха юкъ яьтнацаре».

ШПИОНА ДОАГГIАР ДАЬД

Прага, 2 февраль. (ТАСС). Пражски суд американски шпиона В. Бонарека Каинна жабахта. ваьда бархI шу суд аьд.

ВАЙ ДОТТАГIИЙ БОЛЧА

ПХЕНЬЯН. Соншин яхача городера Хванхесски металлургически завод — Халкъа Корея Iаьржача металлурге дег. Дукха эзараш болча болхлоех латтача цуй коллективо соакия дика къахьийгар, производствени задани деррегача хьенала кана хьалха кховчаш а еш. Завода коллективо анна дIахоладаьа 1967 шу а. Январь бетта 22 дийнахьа соакха цу ханналца денначуьна нийсдича заводо чоки болата дукхагIа дешод чехна.

Укх шера коли ханал хьалха кховчаьхе лаьрхIаш Соншински металлургаша.

ПРАГА. Чехословаке кепатеха арадаьккхад ЗIамагIдола технически энциклопеди. Цу тIа керттера уйла тIайолийташ да дунеи чу тIе-тIа хулкагIа догIаухаши лоархIам дани лакхлуши дола Iилман доакъош. 1100 оагIув а йолаш йолча шин томах латт ЗIамагIдола технически энциклопеди. Iилмани технически знанешта тIахлувш мел болча наха лаьрхIа да из.

ДУККХАЧА НАЬХА ДЕМОНСТРАЦИ

ПАРИЖ, 2 февраль. ТАСС корр. Ю. Пономарева хьахойт:

ТIанкI аьнна хьалйиза я Бастиле майда, демонстрантий дIаух дя Тампль бульвара тIа гIолла Республики майдангахьа — халкъа манифестацеш еча традиционни моттигахьа. Эзараш плакаташ, транспаранташ лецаш ла наха тIа гIолла. Иштта яр дуккхача къахьегамхой демонстраци кхиннача Парижа малхбоален йист. Демонстрантшта юкъе ба забастовка еш бола Парижа гонахьарча Бобиньен Монтреи, Иврен Вильжюфен, Орлен Сен-Денен болхлой. ЙоагIа машиннаькъахой, столица городской транспорта болхлой колонна, пачхаьлкхен учреждений гIуллакхера нах. Манифестане дакъалоацараша моаршал хетт демонстраце иштта дакъалоацаш болча Сорбонны студентий группага.

Къахьегама массане а юкъарча конфедерапе, къахьегама Французски демократически конфедераце тIаьхьарца национализировани а частни а секторий миллионаш болча болхлошен гIулакхерча нахен дакъа лаьца парижски къахьегамхой дуккхача наьха демонстрацех «къано дIадехарий лен» керттера событи хилар. Селхан дIа а йоаллена промышленноста кхыча дакъошка хIан дIаьаржа забастовка боккоца деррига къама хинна шерьлар. Цо хулаьцар еачен бедаа чакхйоахачей промышленноста деррига доакъош, дIааьржар пачхахьалкхен учрежденешка. Болх ца беш я ах машиннахъя городской транспорт, мехка йоаккхагIча аэропорташка реактивни самолетий тэташ сайпал.

Демонстраце дакъалоацараша хьалех балха аьши лаккдар, къахьегама хьалаш тоадар, профсоюзий бокъонаш шерьар.

Демонстрацени митингаши-хинна беррига мехка.

ГДР ОБЩЕСТВЕННИ ДЕЯТЕЛИЙ ТIАХЬЕХАМ

БЕРЛИН, 2 февраль. (ТАСС). ГДР Iилмахойн, культура деятелаши, кхыча викалаши дунен халкъашта юкъерча общественностага кхайкаб ФРГ нацизм дийнаьра дукъала къовсам лоаттабу къовсамхой тьадлана тIахьехаш. «Нойес дойчланд» газета кепа техача заявлене тIа ГДР общественноста викалаша малхбузен Германе неонацизма кхерам лакхлуш латтала белгалдахь. Заявлене тIа белгал ца дарра, бениски пачхьалкхене керттера постам хьалха Гитлера гIулакх дарий бе а хIана. Малхбузен Германе неонацистски парти хадлаьза алсим йоалаш хилара бехкотохам ФРГ доал деча гIоварашта тIа буж.

Заявлене тIа белгалау, Германски Демократически Республике нацизм милитаризм юха дийнаьра лардаш шаккха а хургйоацаш дIаьхар. Цу хана малхбузен-германски правительства политически никъ — Европе доал шоай бе долла гIертаз, довзашка юха хьажар дIадехалга, атомни герза доал де гIертнага — ФРГ керда нацизм хьахулара кIийле хийтьа.

Заявленецу кулгаш яздаь писатела Арнольда Цвейга, ГДР машара Совета председатела проф. Вальтер Фридриха, ГДР машара Совета председатела заместителя Грета Куккхофа киноза деятеля проф. Эмиль Фукса, иштта кхыбараша.

ПРОВОКАЦЕНА ДУХЬАЛАРА ДIЕНХАШТТА ПРОТЕСТ

УЛАН-БАТОР, 2 февраль (ТАСС). МОНЦАМЕ агентства хьахойт: Улан-Баторерча Китая посольства вайца болаш долча Советски Союза духьала йеха цапаш а бувзаш вIашагIкхетарга дир Улан-Баторски машиннаькъа вокзале 31 январе Iуйрийна китайски граждананий митинг а яь. хьалхагIа Советски Союза территоре тIа бехьо йоацаш харцахьа лийнача студентий группана дуьхьала дакъаз тхо, аьнна бахаш а оттадаь.

Цуна дийза укх шера 1-ча февраль Монгольски Халкъа Республика кхыча мехкашцарча гIулакхий министерства Китая гIулакхий МНР временни поверенни волча Лю-Цзиата дIалайтар из Iаьлавате чIогIа харцахьа лоархIаьга, хIаьта шенхаштта протест а йир. Китайски посольства хоадам боллаш чIогIа дIалайтар МНР территоре тIа цу тайпа митингаш, е моллагIча а кошал долча мехка духьалара кхалоа моллагIа а провокационни гIулакхаш дехьа. МНР суверенни бокъонашта тIагIерта а вошал долча мехкий моттагIленна дулаш де а лерхIам, заноах ца йоагIа хьт ларкIарца де йиш йоаца хIана долга.

МНР кхыча мехкашарча гIулакхий Министерства Китая посольствага дIалайтар моллагIча а китайски организаце оагIонгахьара е къастъаьстача наха из тайпа провокаци йойа китайски оагIоно цох хулачун бивза бехк тохаргболга.

ЛадувгIа

4 февраль, 1967 шу.

РАДИО: Нохч-ГIалгIайчен латталаьдерно (нохчий меттала), 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачий программа. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.30 — «Къона тIехье» (нохчий меттала). 8.45 — Москва. Совсии республиканий радиофестиваль, советски Iаьдала 50 шу дизара хетаь армянски ССР радиовечер. 16.00 — Передачий программа 16.05 — «Тоаенна крайь» передача. 16.20 — «Армене гIолла микрофонаца» радиотурне. 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — Керда хоамаш (урсий меттала). 17.15 — «Эстрадни ашараш дукхавезарчаьх» концерт. 17.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.00 — Москва. 18.23 — «Къонаш» (нохчий меттала). 18.33 — «Болхлой вахар» яха радиогазета (нохчий меттала). 19.20 — «Хоплий-хьогI шопна?» Армянски радиосайрен дIахоадор. 19.30 — «Армянски ССР халхарен ашарийн ансамбль концерт» очерк. 20.20 — Москва.

УКВ: 9.00 — «Фуд яхарх-кхе а дIаьхий а воацар яхилла» радиоленникаша. 9.30 — Толстой дукхаеза музыкальни произведенеш. 10.25 — «Гааз воне дудлар» берашта йола радиопостановка. 11.00 — «Гречанинов композитор» яха музыкальни очерк. 19.00 — Китий берашта музыкальни сахьт. 20.00 — «Абхазе ашараш» передача. 20.20 — «Аршин-мал-алан» музыкальни комеде монтаж (нохчий меттала). 21.15 — Эстрадни ашарий концерт. 21.40 — «Преображение человека» постановка.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 16.00 — Берашта кино фильм. 18.25 — Халкъашта юкъера обзоры. 18.40 — Бакъдолчох лаьца фильм. 19.00 — Артист, режиссер, коммунист. СССР халкъа артиста Н. Охлопкова хетаь передача. 20.00 — Шовка, бедаш! 20.10 — Киножурнал. 20.20 — Заказех концерт. 21.20 — «Вакиро никъ» телевизиони спектакль (кхоалагIа серия).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). ТЕЛЕФОНАШ: редактора — 3-44-96; редактора зам. 3-39-11; партийни вахарен культуран отделий — 3-42-30; промышленносте отдела — 3-34-38; юрта бахама отдела — 3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). ТЕЛЕФОНЫ: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; отделов партийной жизни и культуры — 3-42-30; промышленного отдела — 3-34-38; сельскохозяйственного отдела — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ04082. Заказ 522.